

Agrárgazdasági Információk

AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK PÉNZÜGYI HELYZETE 2018

NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet

**AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK
PÉNZÜGYI HELYZETE
2018**

Szerzők: Illés Ivett
Vágó Katalin

Opponensek: Áldorfai György
Kis Máté

Felelős kiadó: Dr. Goda Pál

Szerkesztőbizottság:	Biró Szabolcs	Lámfalusi Ibolya
	Dublecz Károly	Pető Károly
	Felföldi János	Potori Norbert
	Fertő Imre	Rieger László
	Herdon Miklós	Stummer Ildikó
	Illés B. Csaba	Szakály Zoltán
	Kapronczai István	Szűcs István
	Káposzta József	Takács István
	Kemény Gábor	Tóth József
	Kertész Róbert	Tóth Tamás
	Keszthelyi Szilárd	Vágó Szabolcs

Kiadó:
NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 1) 217-1011
Fax: (+36 1) 217-4469
<https://aki.naik.hu>
aki@aki.naik.hu

DOI: <http://doi.org/10.7896/ai2004>
ISSN 2498-5139
ISSN 1418-2130 (Agrárgazdasági Információk sorozat)

Nyomda, kötetzet: Prime Rate Kft.
© NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatva vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, továbbá bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	5	Kivonat	22
Bevezetés	5	Abstract	23
Módszer	5	Executive Summary	24
Eredmények.....	5	Introduction	24
Módszertani megjegyzések a NAV-adatbázissal kapcsolatban	8	Methodology	24
A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban tevékenykedő szervezetek pénzügyi helyzete	9	Results.....	24
Eszközök és források	9	Mellékletek	26
Bevételek és ráfordítások.....	12	Mellékletek jegyzéke	26
Jövedelem és jövedelmezőség.....	13	Hivatkozások jegyzéke	38
A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői.....	14	Jogsabályok	38
Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásával foglalkozó szervezetek pénzügyi helyzete	17		
Eszközök és források	17		
Bevételek és ráfordítások.....	18		
Jövedelem és jövedelmezőség.....	18		
Az élelmiszeripari vállalkozások jellemzői szakágazati, gazdálkodási formák és méretkategóriák szerint	19		

Vezetői összefoglaló

Bevezetés

Az elemzés célja az élelmiszer-termelés, azaz a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban (továbbiakban: mezőgazdasági), valamint az élelmiszereket, ital- és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő (továbbiakban: élelmiszeripari) gazdasági szervezetek 2018. évi gazdálkodásának bemutatása a 2017. évi eredményekhez hasonlítva. Habár a vizsgálat fókuszában az említett két év adatainak összevetése áll, amennyiben a folyamatok bemutatása indokoltá tette, hosszabb időszakra is visszanyúltak a szerzők. Az elemzés a mezőgazdaságban és élelmiszeriparban tevékenykedő kettős könyvvitelt végző vállalkozások vagyonszerzésének bemutatására, eredményeinek alakulására és pénzügyi mutatóinak változására terjed ki. A főbb mutatókat az árbevétel szerinti méret, a foglalkoztatotti létszám és egyéb kategóriák szerinti bontásban is szerepeltettük. A kiadvány első része szöveges elemzés, amely a mezőgazdasági és az élelmiszeripari ágazat eszköz- és forrásállományát, bevételeit és kiadásait, valamint az eredményalakulásra vonatkozó adatait értékeli. A kiadvány mellékletét képező táblázatok a szöveges elemzés alapjául szolgáló részletes adatokat tartalmazzák.

Módszer

Az elemzés a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatait tartalmazó adatbázis (a továbbiakban NAV-adatbázis) alapján készült, amely a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások adóbevallását tartalmazza. A vizsgálat tárgyát képező mezőgazdaságon és élelmiszeriparon kívüli egyéb nemzetgazdasági ágazatokra vonatkozó adatok a NAV-gyorsjelentésből származnak. Az értékelés alapvetően a mérleg- és eredménykimutatás alapján számított pénzügyi viszonyszámokra (megoszlási viszonyszámok, időbeli összehasonlító viszonyszámok) támaszkodik. A vállalkozások tevékenységének elemzéséhez vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetet jellemző mutatókat, megtérülési és tőkeáttételi mutatókat használtunk fel.

Eredmények

Annak ellenére, hogy a mezőgazdasági ágazatban tevékenykedő kettős könyvvitelt vezető vállalkozások száma csökkent – 2018-ban már csak 9101 szervezet

működött –, eszközállományuk 3 122,0 milliárd forint-ról 3 211,1 milliárd forintra nőtt. A bővülés eszköz oldalon javarészt a befektetett eszközök 53,5 milliárd forintos és a forgóeszközök 31,5 milliárd forintos növekedésének tulajdonítható. A befektetett eszközállomány gyarapodásában a tárgyi eszközök játszották a legnagyobb szerepet, amelyek értéke együttesen 74,2 milliárd forinttal haladta meg az előző évit. Azon belül is a beruházások állománya növekedett számottevően, 40,6 milliárd forinttal. A forgóeszközök esetében a követelések és a készletek állománya nőtt érdemben, előbbi 35,9, utóbbi 24,1 milliárd forinttal.

Forrás oldalon az utóbbi évektől eltérően a kötelezettségek állományában volt kiemelkedő növekedés: az állomány 70,7 milliárd forinttal gyarapodott. A korábbi évek tendenciájától eltérően a rövid lejáratú kötelezettségek állománya jelentősen bővült, összességében 48,7 milliárd forinttal. A rövid lejáratú kötelezettségek forgóeszközökét meghaladó mértékű gyarapodása egyaránt kedvezőtlen hatást gyakorolt a vagyoni, illetve a pénzügyi helyzetre. A mezőgazdasági társas vállalkozások fizetőképessége gyengült: a likviditási ráta 8,5 százalékponttal 190,3 százalékra, a gyorsráta pedig 7,0 százalékponttal 118,4 százalékra csökkent. A pénzhányad és a pénzeszközlikviditás egyaránt kedvezőtlenül alakult, előbbi 7,1, utóbbi pedig 6,0 százalékponttal maradt el a bázisévétől. A mezőgazdasági társas vállalkozások saját tőke állománya 2018-ban 0,7 százalékkal nőtt, ami elmaradt az előző évi 6,2 százalékos növekedéstől. A jegyzett tőke állománya a korábbi évekre jellemző stagnálástól eltérően számottevően csökkent, 303,6 milliárd forintról 279,1 milliárd forintra mérséklődött. A csökkenés javarészt egyetlen vállalkozás tőkemozgásához köthető. Mivel a kötelezettségek állománya (+6,8 százalék) a saját tőkénél (+0,7 százalék) lényegesen nagyobb mértékben gyarapodott, a mezőgazdasági társas vállalkozások tőkeáttételi mutatói kedvezőtlenül alakultak. A vállalkozások eladósodottságának mértéke 3,1 százalékponttal 54,2 százalékra nőtt, az eladósodottság foka pedig 1,3 százalékponttal 34,6 százalékra emelkedett.

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes bevétele 1,8 milliárd forinttal, üzemi bevétele pedig 15,7 milliárd forinttal maradt el a 2017. évitől. Az üzemi bevétel jelentős csökkenését főként az okozta, hogy 915 vállalkozás nem nyújtott be társasági adóbevallást 2018-ban, amelyek bevétele együttesen 71,1 milliárd forintot tett ki a 2017-es évben. A tárgyévben új belépő vállalkozások 12,0 milliárd forintos bevételükkel nem tudták kompenzálni ezt a számot-

tevé bevételkiesést. Az üzemi bevételek közül az értékesítésből származó nettó árbevétel 1,1 százalékkal, 1 936,3 milliárd forintra csökkent, azon belül is az exportértékesítésből származó árbevétel mérséklődött jelentősen, 10,3 százalékkal. Az exportértékesítés árbevételének alakulását ugyancsak egy nagyvállalkozás befolyásolta, melynek exportbevétele számottevően csökkent a vizsgált időszakban. A pénzügyi műveletek bevételecsaknemmegduplázódottavizsgáltidőszakban, 14,0 milliárd forintról 28,0 milliárd forintra nőtt.

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes ráfordítása 16,6 milliárd forinttal emelkedett 2018-ban. A személyi jellegű ráfordítások 4,9 százalékkal (11,9 milliárd forinttal), az anyagjellegű ráfordítások pedig 1,0 százalékkal (17,4 milliárd forinttal) bővültek.

Mivel az üzemi bevételek csökkenésével egyidejűleg a ráfordítások nőttek, a mezőgazdasági kettős könyvvitelt folytató társas vállalkozások üzemi tevékenységének eredménye 2018-ban 132,7 milliárd forintra mérséklődött, azaz 32,3 milliárd forinttal volt kevesebb, mint a tárgyévot megelőző évben. A mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi műveletei 2018-ban nyereséggel zárultak, ami némileg ellensúlyozta az üzemi eredmény jelentős csökkenését, ezáltal az adózás előtti eredmény az üzeminél kisebb mértékben, 18,7 milliárd forinttal 139,1 milliárd forintra mérséklődött. Az adófizetési kötelezettség teljesítését követően az adózott eredmény 17,8 milliárd forinttal maradt el a 2017. évitől.

Összességében megállapítható, hogy a mezőgazdasági vállalkozások jövedelmezősége romlott 2018-ban: az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 7,5 százalékról 6,7 százalékra, a tőkearányos (ROE) 7,2 százalékról 6,3 százalékra, az eszközarányos adózott eredmény (ROA) pedig 4,7 százalékról 4,0 százalékra mérséklődött.

Az élelmiszeripari társas vállalkozások száma 2018-ban tovább csökkent, az előző évhez képest 7,7 százalékkal kevesebb, 4520 vállalkozás működött az ágazatban. A mérlegfőösszeg 2 712,4 milliárd forintról 2 873,7 milliárd forintra nőtt, amely 5,9 százalékos bővülést jelentett az előző évi eredményhez képest. A 161,3 milliárd forintos növekedés eszköz oldalon nagyrészt a befektetett eszközök 133,4 milliárd forintos, kisebb részben pedig a forgóeszközök 28,1 milliárd forintos bővülésének volt tulajdonítható.

Az immateriális javak értéke csökkenést mutatott, állományuk 675 millió forinttal esett vissza (38,6 milliárd forint). A tárgyi eszközök és a befektetett pénzügyi eszközök értéke viszont emelkedett, előbbi 11,3 százalékkal (131,7 milliárd forint), utóbbi pedig 2,5 százalékkal (2,3 milliárd forint) haladta meg a 2017. évi értéket. Az élelmiszeripari vállalkozások 55,5 milliárd forinttal, 49,3 százalékkal növelték beruházásaikat (168,1 milliárd forint). A forgóeszközök

közül a készletek állománya 5,7 százalékkal, a követeléseké 4,9 százalékkal bővült 2018-ra. Az értékpapírok és a pénzeszközök értéke ugyanakkor csökkent, előbbi 17,7 százalékkal (3,7 milliárd forinttal), utóbbi pedig 14,8 százalékkal (28,5 milliárd forinttal) esett vissza. Összességében a forgóeszközök értéke 2,1 százalékkal gyarapodott.

A 161,3 milliárd forintos növekedést forrás oldalon nagyrészt (58,3 százalékban) a kötelezettségek állományváltozása okozta. Értéke 94,0 milliárd forinttal haladta meg a 2017. évi értéket (1361,0 milliárd forint). A vállalkozások kötelezettségállománya 6,9 százalékkal nőtt, azon belül a bővülést leginkább a rövid lejáratú kötelezettségek mozgatták, értékük 10,7 százalékkal, 99,7 milliárd forinttal emelkedett. A saját tőke 54,2 milliárd forintos növekedése 33,6 százalékban, a passzív időbeli elhatárolás 12,8 milliárd forintos bővülése 7,9 százalékban, a céltartalékok (+346 millió forint) pedig 0,2 százalékban járultak hozzá a forrásállomány 161,3 milliárd forintos változásához.

Az élelmiszeripari vállalkozások 2018. évi összes bevétele 310,6 milliárd forinttal haladta meg az előző évi értéket. Az értékesítésből származó nettó árbevétel 3 653,4 milliárd forintról 3 892,7 milliárd forintra bővült, ez 6,5 százalékos növekedést jelentett. Az árbevétel több mint kétharmad része (68,1 százalék) belföldi, egyharmad része (31,9 százalék) exportértékesítésből származott. Az egyéb bevételek állománya is bővült, mindösszesen 59,4 milliárd forinttal. A pénzügyi műveletek bevétele jelentősen, 35,0 százalékkal (+10,5 milliárd forint) nőtt a 2017. évi értékhez (30,1 milliárd forint) viszonyítva.

Az élelmiszeripari tevékenységet folytató vállalkozások összes ráfordítása 292,1 milliárd forinttal emelkedett 2018-ra, ez 7,9 százalékos bővülést jelentett az előző év értékéhez viszonyítva (3 688,0 milliárd forint). A növekedés minden ráfordításelem esetében megfigyelhető volt. Az anyagjellegű ráfordítások 5,1 százalékkal (145,7 milliárd forinttal), a személyi jellegű ráfordítások 9,7 százalékkal (34,3 milliárd forinttal) az értékcsökkenési leírás 7,5 százalékkal (8,0 milliárd forinttal) növekedett, s végül a legnagyobb mértékben, mintegy 26,3 százalékkal (89,8 milliárd forint) az egyéb ráfordítások bővültek. A pénzügyi műveletek ráfordítása 14,3 milliárd forinttal, azaz 31,8 százalékkal haladta meg a 2017. évi eredményt (45,0 milliárd forint).

Az élelmiszeripari társas vállalkozások adózás előtti eredménye 18,5 milliárd forinttal, 13,1 százalékkal emelkedett, ezáltal az eredmény 160,2 milliárd forintra bővült 2018-ban. Az adózás előtti eredmény bővülése nagyrészt a 178,9 milliárd forintos üzemi tevékenységből származó eredménynek tulajdonítható, amely 22,3 milliárd forinttal haladta meg a 2017. évi

eredményt (156,6 milliárd forint). Az üzemi tevékenység bevételeinek emelkedése nagyobb mértékű volt, mint a ráfordításoké, előbbiek 300,1 milliárd forinttal (7,9 százalék), utóbbiak pedig 277,8 milliárd forinttal növekedtek (7,6 százalék). Az ágazat vállalkozásai adófizetési kötelezettségüknek eleget téve az előző évinél 17,6 milliárd forinttal nagyobb, 148,8 milliárd forint adózott eredményt értek el 2018-ban.

Az élelmiszeripari vállalkozások jövedelmezősége kedvezően alakult: az eszközarányos adózott eredmény (ROA) 0,3 százalékponttal 5,2 százalékra, az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 0,2 százalékponttal 3,8 százalékra, a tőkearányos adózott eredmény (ROE) pedig 0,9 százalékponttal 11,6 százalékra emelkedett. A befektetett eszközök jövedelmezősége 0,3 százalékponttal haladta meg az előző év értékét (10,1 százalék).

Módszertani megjegyzések a NAV-adatbázissal kapcsolatban

A NAV adatállományában csak az év végén is működő, adóbevallást készítő, és a tárgyévet követő május 31-ig hibamentesen benyújtó társas vállalkozások adatai szerepelnek. Az adatbázis az év közben megszűnt vagy átalakult gazdálkodó egységekre vonatkozó adatokat nem tartalmaz. A jogutód teljesítményéről a működés megkezdésétől számítva csak részadatok állnak rendelkezésre.

Vizsgálatunk kizárólag a normál üzleti évet záró vállalkozásokra terjed ki, ezáltal az eltérő üzleti évet választók adatai nem képezik annak tárgyát. Az elemzés nem terjed ki továbbá az egyszerűsített vállalkozási adó (eva), a kisadózók tételes adója (kata), valamint a kisvállalkozói adó szerint adózó, kettős könyvvezetést végző vállalkozások adataira.

Vizsgálatunk a mezőgazdasági kettős könyvvezetést végző társas vállalkozások pénzügyi helyzetére terjed ki, így elemzésünk az erdőgazdálkodásból származó eredményt nem tartalmazza.

A 2017. és a 2018. évi mezőgazdasági tevékenységet folytató társas vállalkozások adatai esetében előfordult, hogy az adózás előtti eredmény és a szokásos vállalkozási eredmény eltért, illetve egyes üzemek esetében a bevételek és ráfordítások különbsége nem egyezett az üzemi tevékenység eredményével. Ennek megfelelően 2017-ben 334 olyan eset volt, amelyet figyelmen kívül hagytunk az elemzés során. Az érintettek többsége (308) vadgazdálkodási egyesület volt és mikrovállalkozásnak minősült, emellett 20 gazdaság szűken értelmezett mezőgazdasági tevékenységet végzett (vadászat, halászat, erdőgazdálkodás nélkül). A gazdaságok összesen 1,1 milliárd forintos bevételt értek el és 1,7 milliárd forintos eszközállománnyal rendelkeztek. A 2018-as évben a fenti feltételek alapján összesen 281 gazdaságot hagytunk figyelmen kívül az elemzés során, amelyek többsége (267 gazdaság) szintén vadgazdálkodási egyesület formájában működő mikrovállalkozás volt. A gazdaságok összesen 2,6 milliárd forintos bevételt realizáltak, és 3,9 milliárd forintos eszközállományt tudhattak magukénak.

A foglalkoztatottak száma szerinti csoportosításnál nulla fő olyan esetben szerepel, ha a vállalkozás nem közölt létszámadatot, vagy ha a munkát végzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilvántartva.

A kkv-besorolásnál a 2004. évi kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról szóló törvényben foglaltakat vettük figyelembe (1. táblázat), a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium kivételével¹.

A besoroláson kívül eső vállalkozások az „Egyéb vállalkozások” kategóriában szerepelnek. Ezek egyfelől méretük szerint nagyvállalatok, vagy azért nem minősülnek kkv-nak, mert az állam vagy az önkormányzat közvetlen tulajdoni részesedése a jegyzett tőke alapján külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25 százalékot.

A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásának bevezetéséhez kapcsolódó, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXVIII. törvény (IFRS törvény)² értelmében egyes mezőgazdaságban, illetve az élelmiszeriparban tevékenykedő társas vállalkozások a 2016. évtől fokozatosan áttérnek az IFRS szerinti adózásra. Az IFRS szerinti adózók által a bevallásban megadott mérleg- és eredménykimutatás-adatok tartalma számos ponton eltér a magyar számviteli szabályok szerintitől, ezáltal azon vállalkozások eredményét, amelyek IFRS szerint vezetnek nyilvántartásaikat, külön szükséges vizsgálni. A 2017. évben a naptári év szerint adózók közül mindössze egyetlen élelmiszeripari vállalkozás tért át az IFRS-re, amelynek árbevétele nagyságrendileg egymillió forintot tett ki. Az IFRS szerinti adózásra váltó üzemek köre 2018-ban sem bővült, továbbra is mindössze egy üzem nyújtotta be adóbevallását ilyen formában.

1. táblázat: **A mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) nagyságcsoportjainak ismérvei**

A vállalkozás nagysága	Összes foglalkoztatott száma	Éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg
Mikro-vállalkozás	10 főnél kevesebb	Árbevétel: legfeljebb 2 millió euró (0,62 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 2 millió euró (0,62 milliárd forint)
Kis-vállalkozás	10–50 fő	Árbevétel: legfeljebb 10 millió euró (3,09 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 10 millió euró (3,09 milliárd forint)
Közép-vállalkozás	51–250 fő	Árbevétel: legfeljebb 50 millió euró (15,46 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 43 millió euró (13,30 milliárd forint)

Megjegyzés: A forintban kifejezett értékhatarok az MNB által közölt közép-árfolyamon, 2017-ben 309,21 forint/euróval, 2018-ban 318,87 forint/euróval kerültek kiszámításra.

Forrás: 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról

¹ A társas adóbevallások rendelkezésre álló adatai nem teszik lehetővé a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium teljesülésének vizsgálatát.

² <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1500178.TV>.

A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban tevékenykedő szervezetek pénzügyi helyzete

A mezőgazdasági kettős könyvvitelt folytató társas vállalkozások száma tovább csökkent: míg 2017-ben 9 522 vállalkozás működött, addig a tárgyévet megelőző évhez képest mindössze 9 101 szervezet folytatta tevékenységét 2018-ban (1. melléklet). Mivel a mezőgazdasági társas vállalkozások számának csökkenésével egyidejűleg az összes gazdasági tevékenységet végző vállalkozás száma is mérséklődött – 219,1 ezer vállalkozásból 209,0 ezer működött 2018-ban – a mezőgazdasági tevékenységet végzők aránya a nemzetgazdaság egészében továbbra is 4 százalékot meghaladó (4,4 százalék) arányt képviselt a tárgyévben. A nyereségesen működő vállalkozások között is hasonló, 4,5 százalékos részesedéssel bírtak a mezőgazdasági szervezetek.

A mezőgazdasági társas vállalkozások a tárgyévet megelőző évhez hasonlóan a nemzetgazdaság összes eszközállományának 4,5 százalékát adták 2018-ban. A nettó árbevétel esetében azonban a nemzetgazdasági mutatón belüli 2,7 százalékos részesedésük 0,2 százalékponttal maradt el a 2017-es értéktől, amit főként a gazdasági tevékenységet végző vállalkozások árbevételének növekedése eredményezett, miközben a mezőgazdasági tevékenységet folytatók árbevétele kismértékben csökkent a vizsgált időszakban. A ráfordítások aránya (a nemzetgazdasági mutatón belüli 3,0 százalék) az árbevételhez hasonlóan 0,2 százalékponttal volt kisebb a tárgyévet megelőző évinél, ami abból adódott, hogy a nemzetgazdaság összes ráfordítása a mezőgazdasági vállalkozásokénál nagyobb arányban nőtt.

A mezőgazdasági vállalkozások üzemi tevékenységének eredménye 2018-ban (132,7 milliárd forint) 32,3 milliárd forinttal maradt el a tárgyévet megelőző évi kimagasló értéktől, miközben a nemzetgazdaság üzemi tevékenységből származó eredménye jelentősen felülmúlta a 2017-es évet. Ennek következtében a részesedésük 4,1 százalékról 3,4 százalékra mérséklődött. Az adózás előtti eredmény tekintetében még nagyobb volt az eltérés a tárgyévet megelőző évi arányhoz képest: a mezőgazdasági vállalkozások a nemzetgazdasági szervezetek eredményének 3,3 százalékát adták, ami 1,0 százalékponttal volt kisebb a 2017-es évinél.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eladósodottsága (34,6 százalék) továbbra is alacsonyabb volt, mint a nemzetgazdaságban tevékenykedő egyéb szervezeteké (56,7 százalék), azonban mind a mezőgazdaságban működő, mind a nemzetgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások növelték eladósodottságukat az előző évhez képest, előbbi 1,3, utóbbi pedig 4,7 százalékponttal.

Eszközök és források

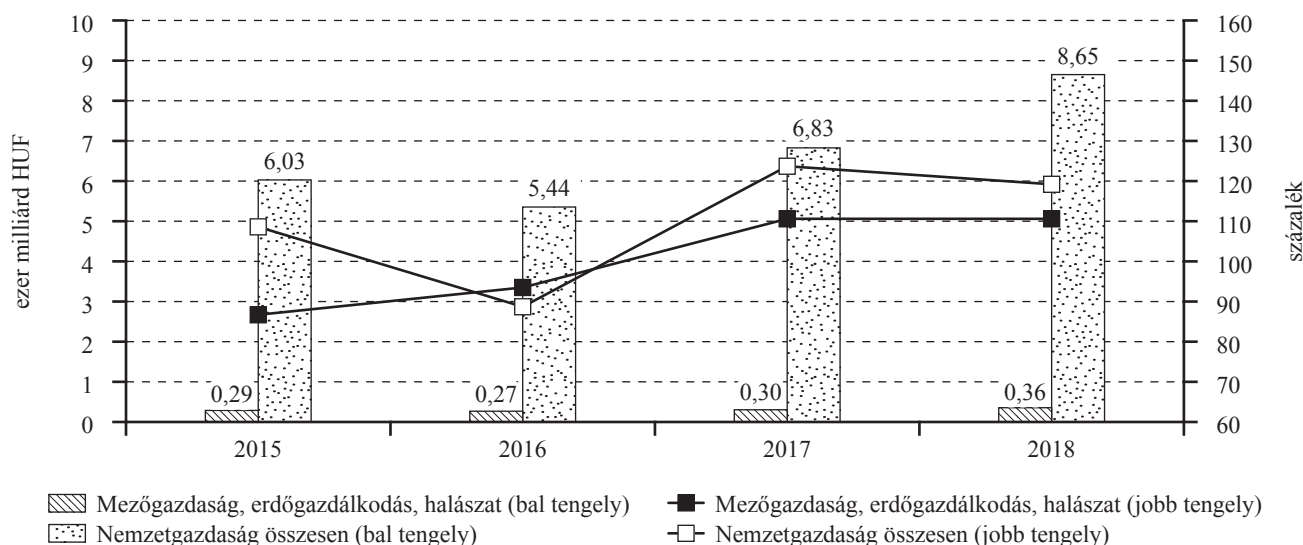
A mezőgazdasági társas vállalkozások számának csökkenése ellenére eszközállományuk 3 122,0 milliárd forintról 3 211,1 milliárd forintra nőtt 2018-ban (2. melléklet). A 89,2 milliárd forintos bővülés eszköz oldalon javarészt a befektetett eszközök 53,5 milliárd forintos és a forgóeszközök 31,5 milliárd forintos növekedésének tulajdonítható, emellett az aktív időbeli elhatárolások állománya is gyarapodott, összességében 4,2 milliárd forinttal. Ezáltal a befektetett eszközök állománya 1 686,6 milliárd forintra, a forgóeszközök állománya 1 468,4 milliárd forintra, az aktív időbeli elhatárolásoké pedig 56,1 milliárd forintra bővült. A befektetett eszközök növekedése értékben meghaladta a forgóeszközökét, ezáltal a befektetett eszközök részesedése az eszközállományon belüli 0,2 százalékponttal 52,5 százalékra nőtt, miközben a forgóeszközöké 0,3 százalékponttal 45,7 százalékra csökkent.

A befektetett eszközállomány gyarapodásában a tárgyi eszközök játszották a legnagyobb szerepet, amelyek értéke együttesen 74,2 milliárd forinttal haladta meg az előző évet. A tárgyi eszközök között a beruházások állománya nőtt számottevően, 64,0 százalékkal 104,1 milliárd forintra. A beruházásoknál tapasztalt növekedés nemzetgazdasági szinten is megfigyelhető volt. A Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban KSH) adatai alapján a nemzetgazdasági beruházások volumene 19,2 százalékkal, az eddigi legnagyobb szintre, 8 652 milliárd forintra emelkedett, miközben a mezőgazdasági (erdőgazdálkodást és halászati ágazatot is beleértve) beruházásoké 10,6 százalékkal, 355 milliárd forintra nőtt egy év alatt (KSH, 2018a; KSH, 2018b). Ez utóbbi szintén kiemelkedő teljesítményértéknek minősült az elmúlt négy évet tekintve (1. ábra).

Az immateriális javak állománya 20,3 százalékkal, 1,3 milliárd forinttal nőtt, miközben a befektetett pénzügyi eszközök állománya 22,0 milliárd forinttal csökkent, ezáltal az értéke a tárgyévet megelőző évi 86,0 százalékára mérséklődött.

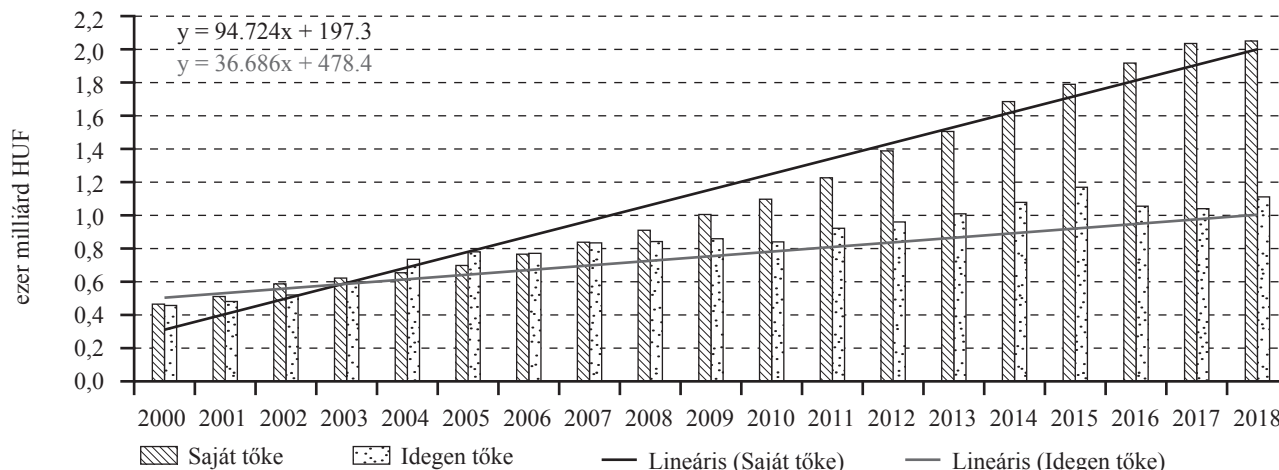
A forgóeszközök közül a követelések állománya emelkedett legnagyobb mértékben, 35,9 milliárd forinttal, 557,7 milliárd forintra. A készletek tekintetében szintén jelentős gyarapodás volt megfigyelhető, az állomány értéke 24,1 milliárd forinttal, 554,9 milliárd forintra bővült. A készletek és a követelések állományától eltérően a pénzeszközök (318,7 milliárd forint), illetve az értékpapírok állománya

1. ábra: A beruházások teljesítményértéke (bal tengely) illetve volumenindexe (jobb tengely) a nemzetgazdaságban és a mezőgazdaságban (erdőgazdálkodással és halászattal együtt), 2015–2018*

* A KSH volumenindex számításának megfelelően az éves beruházási árindex a negyedéves indexek beruházási teljesítményértékkel súlyozott átlaga.
 Forrás: KSH-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

2. ábra: A saját és az idegen tőke állományának alakulása, 2010–2018

Megjegyzés: Az ábra az előző évi adatok százalékában kifejezett értékeket tartalmazza.
 Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

(37,3 milliárd forint) mérséklődött, – előbbi 23,1, utóbbi pedig 5,4 milliárd forinttal – ezáltal a mezőgazdasági társas vállalkozások saját finanszírozási forrásokból való ellátottsága ugyan csökkent, de továbbra is kedvezőnek bizonyult.

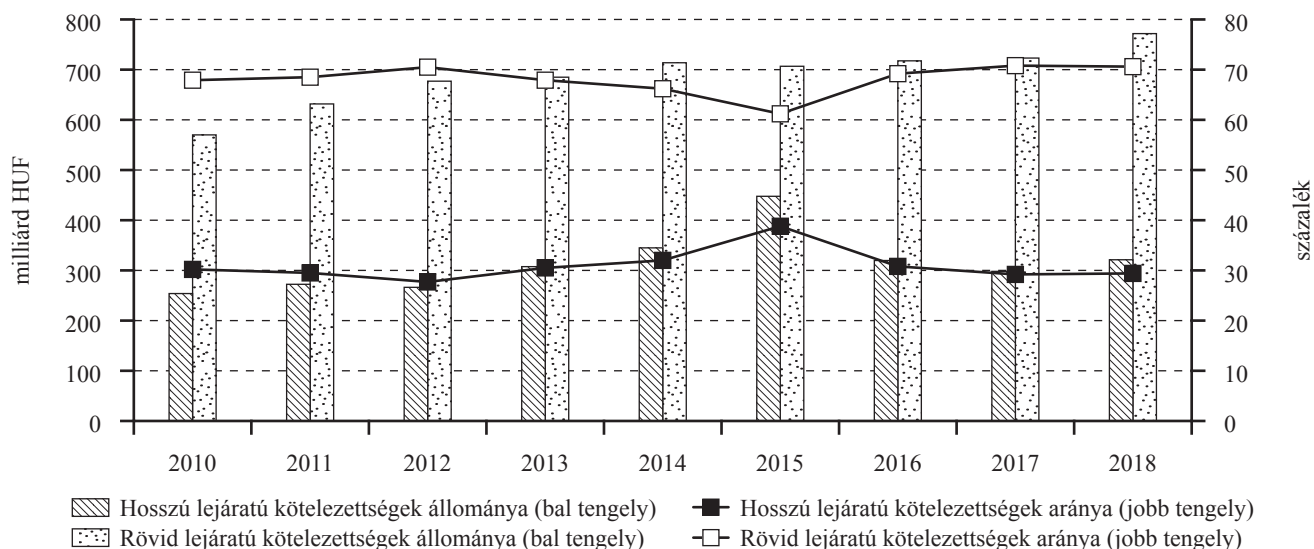
Az eszközoldal forrásai között a kötelezettségek állománya (idegen tőke) már a 2000-es év óta trendszerű növekedést mutat (2. ábra, 3. melléklet). Az adatokra illesztett lineáris trendvonal alapján megállapítható, hogy a mezőgazdasági vállalkozások átlagosan 36,7 milliárd forinttal növelték idegen tőke állományukat a vizsgált időszakban. Az utóbbi években (2016 és 2017) azonban csökkent az állomány értéke, ugyanakkor 2018-ban kiemelkedő növekedés volt

megfigyelhető: a mezőgazdasági vállalkozások idegen tőke állománya 70,7 milliárd forinttal 1 111,2 milliárd forintra gyarapodott.

A korábbi évek tendenciájától eltérően a rövid lejáratú kötelezettségek állománya (771,8 milliárd forint) jelentősen bővült, összességében 48,7 milliárd forinttal (3. ábra). A rövid lejáratú kötelezettségek növekedése megjelenik a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban MNB) éven belüli hitelállományának emelkedésében is, amely 15,0 százalékkal, azaz 24,9 milliárd forinttal volt nagyobb az előző évhez képest³. Az MNB adatai alapján az éven belüli hitelek mellett az éven

³ Az MNB hitelállománya elemzésünkkel ellentétben az erdőgazdálkodási ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományát is tartalmazza.

3. ábra: Az eltérő kötelezettségek állományának és arányának változása, 2010–2018

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

túliai állománya is gyarapodott. Ez a növekedés megfigyelhető volt a hosszú lejáratú kötelezettségek állományváltozásában, amely 23,1 milliárd forinttal 321,2 milliárd forintra emelkedett egy év alatt. A kötelezettségek közül kizárólag a hátrasorolt kötelezettségek mérséklődtek, mindössze 1,1 milliárd forinttal. Az eltérő lejáratú kötelezettségek esetében a rövid lejáratú kötelezettségek aránya a 2015-ös évben volt a legkisebb, 61,2 százalék, az utóbbi két évben azonban ismét 70 százalék fölé emelkedett (3. ábra).

A rövid lejáratú kötelezettségek forgóeszközökét meghaladó mértékű gyarapodása kedvezőtlen hatást gyakorolt a vagyoni, illetve a pénzügyi helyzetre egyaránt. A mezőgazdasági társas vállalkozások forgótőkéje 17,2 milliárd forinttal mérséklődött (4. melléklet). A forgótőke mellett a vállalkozások fizetőképessége is gyengült: a likviditási ráta 8,5 százalékponttal 190,3 százalékra, a gyorsráta pedig 7,0 százalékponttal 118,4 százalékra csökkent. A pénzhányad és a pénzeszközlikviditás egyaránt kedvezőtlenül alakult, előbbi 7,1, utóbbi pedig 6,0 százalékponttal maradt el a tárgyévvel megelőző évitől, ezáltal a mutatók értéke 46,1, illetve 41,3 százalékra mérséklődött. Mivel a követelések és a rövid lejáratú kötelezettségek hasonló arányban emelkedtek (6,9, illetve 6,7 százalékkal) a hitelfedezettségi mutató érdemben nem változott, értéke továbbra is meghaladta a 70 százalékot. A szállítói tartozások a vevőköveteléseknél nagyobb mértékben emelkedtek, ezáltal a mezőgazdasági vállalkozások szűken értelmezett hitelfedezettsége 1,6 százalékponttal csökkent. A mutató értéke azonban továbbra is kedvezőnek bizonyult, hiszen a várható pénzüsszegek 84,2 százalékban fedezetet nyújtanak a fizetési kötelezettségekre.

A saját tőke állománya a 2000-es évek óta trendszerű növekedést mutat, amely statisztikai vizsgálatokkal is igazolható (5. melléklet). A mezőgazdasági társas vállalkozások évről évre átlagosan 94,7 milliárd forinttal növelték saját tőke állományukat a vizsgált időszakban. Mivel a kötelezettségek állománya alig emelkedett, miközben a saját tőke állománya számottevően bővült, megállapítható, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások eszközállományának növekedése javarészt saját tőkéből valósult meg (2. ábra). A saját tőke állománya 2018-ban 15,2 milliárd forinttal gyarapodott, ezáltal az állomány értéke 2 050,1 milliárd forintra nőtt. A saját tőke 0,7 százalékos növekedése elmaradt a tárgyévvel megelőző évi 6,2 százalékos bővüléstől. A tőkeelemek közül számottevő emelkedés az eredménytartalék állományában jelentkezett, értéke 69,4 milliárd forinttal haladta meg a 2017. évit. A mezőgazdasági vállalkozások eredménytartalékuk mellett tőketartalékukat is növelték, összességében 17,0 milliárd forinttal. A jegyzett tőke állományában a korábbi évekre jellemző stagnálástól eltérően számottevő csökkenés volt megfigyelhető. Az állomány értéke 303,6 milliárd forintról 279,1 milliárd forintra mérséklődött 2018-ban. A csökkenés javarészt egyetlen vállalkozás tőkemozgásához köthető. A saját tőke állományának növekedése és a jegyzett tőke állományának csökkenése alapján megállapítható, hogy továbbra is a mobilabb tőkeelemek emelkedtek. A jegyzett tőke mellett az egyéb tartalékok (értékelési, általános, lekötött tartalék) állománya, illetve az adózott eredmény is elmaradt a 2017-es évitől, előbbi 28,3, utóbbi pedig 18,5 milliárd forinttal. A céltartalékok 0,9 milliárd forintos bővülése az állomány egészét tekintve 34,0 százalékos növekedésnek felelt meg. A passzív időbeni

elhatárolások állománya 5,3 százalékkal, 2,3 milliárd forinttal haladta meg az előző évit.

Mivel a kötelezettségek állománya (+6,8 százalék) a saját tőkénél (+0,7 százalék) nagyobb mértékben gyarapodott, a mezőgazdasági társas vállalkozások tőkeáttételi mutatói romlottak (6. melléklet). A vállalkozások eladósodottságának mértéke 3,1 százalékponttal 54,2 százalékra nőtt, az eladósodottság foka pedig 1,3 százalékponttal 34,6 százalékra emelkedett. Emellett a követelésekkel csökkentett nettó eladósodottság foka (27,0 százalék) 1,5 százalékkal haladta meg a tárgyévet megelőző évit.

Bevételek és ráfordítások

A mezőgazdasági társas vállalkozások üzemi bevétele ugyan csak 15,7 milliárd forinttal, de elmaradt a 2017. évitől. Az üzemi tevékenység bevételeinek mérséklődését főként az okozta, hogy 915 vállalkozás nem nyújtott be társasági adóbevallást 2018-ban, amelyek bevétele együttesen 71,1 milliárd forintot tett ki a 2017-es évben. A tárgyévben belépő új vállalkozások 12,0 milliárd forintos bevételeikkel nem tudták kompenzálni ezt a számottevő bevételekiesést. Az értékesítésből származó nettó árbevétel 1,1 százalékkal, 1 936,3 milliárd forintra csökkent, azon belül is az exportértékesítésből származó árbevétel 10,3 százalékkal, 30,0 milliárd forinttal mérséklődött. Az exportértékesítés árbevételének alakulását ugyancsak egy nagyvállalkozás befolyásolta, amelynek exportbevétele számottevően csökkent a vizsgált időszakban. Ez ellentétben áll a hazai élőmarha-export alakulásával, amely volumenben 3,7 százalékkal, értékben pedig 3,1 százalékkal nőtt 2018-ban (NAIK AKI, 2019). A belföldi értékesítésből származó árbevétel érdemben nem változott, mindössze 0,5 százalékkal nőtt. Az értékesítésből származó árbevétel mellett az egyéb bevételek állománya is elmaradt a tárgyévet megelőző évitől, összességében 13,6 milliárd forinttal. Az egyéb bevételek közül a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás mérséklődött jelentősen, 146,0 milliárd forintról 136,5 milliárd forintra. A támogatásokból származó bevétel egyéb bevételeken belüli aránya tovább csökkent, 43,7 százalékról 42,6 százalékra mérséklődött. Az aktivált saját teljesítmény értéke a bevételektől eltérően bővült, az állomány 21,3 százalékkal 108,0 milliárd forintra gyarapodott.

A pénzügyi műveletek bevétele csaknem megduplázódott a vizsgált időszakban, 14,0 milliárd forintról 28,0 milliárd forintra nőtt. A pénzügyi műveletekből származó bevétel legalább ilyen mértékű (kétszeres vagy annál nagyobb) növekedése az üzemek 10,8 százalékánál volt megfigyelhető. Esetükben jellemzően

a bázishatás érvényesült, azaz a tárgyévet megelőző évben rendkívül alacsony volt a pénzügyi műveleteikből származó bevételük. A bevételnövekményt főként a kapott osztalék és részesedés bővülése eredményezte, amely több mint háromszorosára, 4,0 milliárd forintról 13,3 milliárd forintra nőtt az előző évhez képest.

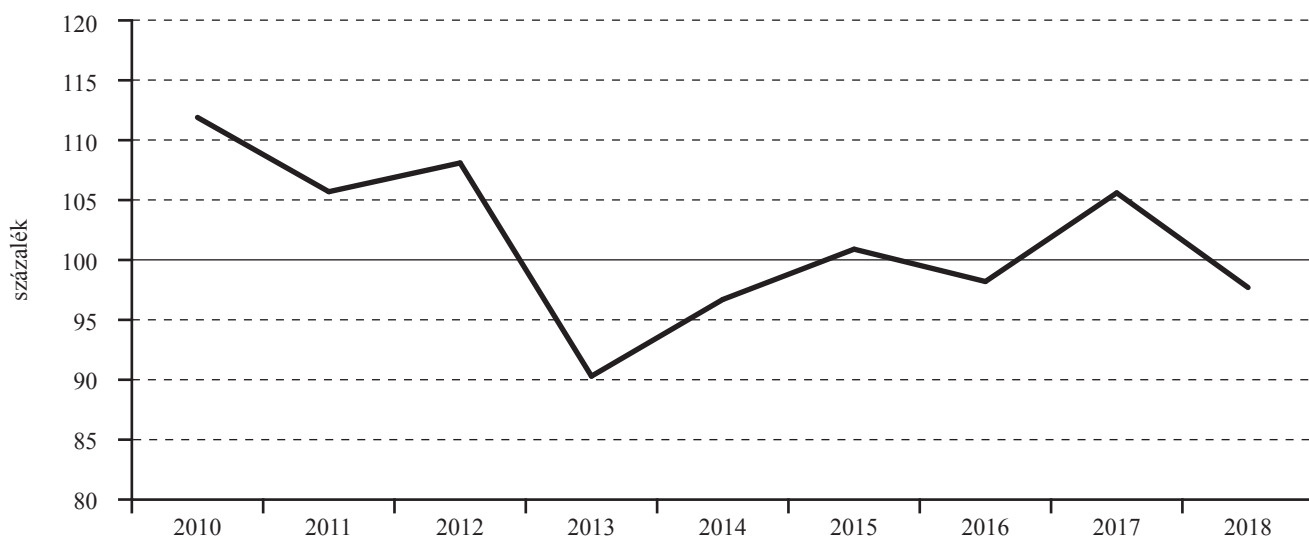
Az üzemi bevétel 15,7 milliárd forintos csökkenését ellensúlyozta a pénzügyi műveletek 13,9 milliárd forinttal nagyobb bevétele, ezáltal az összes bevétel érdemben nem változott, mindössze 1,8 milliárd forinttal maradt el a tárgyévet megelőző évitől.

A társas vállalkozások mezőgazdasági tevékenységének ráfordítása 16,6 milliárd forinttal emelkedett 2018-ban. Az egyéb ráfordítások kivételével minden ráfordításelem esetében növekedés volt megfigyelhető. A személyi jellegű ráfordítások 4,9 százalékkal (11,9 milliárd forinttal), az anyagjellegű ráfordítások pedig 1,0 százalékkal (17,4 milliárd forinttal) bővültek. A személyi jellegű ráfordítások növekedése szinte teljes egészében a bérköltségnek tulajdonítható, ami 10,5 milliárd forinttal haladta meg az előző évit. A bérköltségnövekmény részben abból adódott, hogy a mezőgazdaságban alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 11,5 százalékkal emelkedett (KSH, 2018c), azonban ezzel egyidejűleg a foglalkoztatottak száma csökkent, ami némileg ellensúlyozta a bérköltség növekedését (KSH, 2018d).

Az anyagjellegű ráfordítások bővülése javarészt a 26,1 milliárd forinttal nagyobb anyagköltségnek volt tulajdonítható, miközben az eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ) 44,1 milliárd forinttal csökkent. Az értékcsökkenési leírás 5,1 milliárd forinttal haladta meg az előző évi állományt.

A KSH adatai alapján a mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának volumene 2,7 százalékkal emelkedett egy év alatt. A teljes növénytermesztési ágazat volumene 0,9 százalékkal, az állattenyésztési ágazaté 6,3 százalékkal nőtt (KSH, 2018e; KSH, 2018f). A volumennövekedést tovább erősítette a termelői árak emelkedése (+2,7 százalék), ami azonban nem minden ágazatban jelentkezett: a növénytermesztési ágazatban az ipari növények és a gyümölcsök (előbbi -2,8, utóbbi -13,7 százalék), az állati termékeknél pedig az élő állatok árszínvonala csökkent (-3,7 százalék). A mezőgazdasági ráfordítások ára a folyó termelő felhasználásnál és a beruházásoknál egyaránt, minden egyes ráfordításelem esetében nőtt, így összességében a ráfordítás-árindex a termelő áraknál nagyobb mértékben, 5,1 százalékkal emelkedett. Ez alól a gabonafélék és a zöldségfélék képeznek kivételt, esetükben az árszínvonal a ráfordítás-áraknál nagyobb mértékben nőtt (KSH, 2018g). A volumennövekedés és az áremelkedés eredményeképpen a mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátása folyó alapáron 3,7 százalékkal, 2 693 milliárd forintra nőtt 2018-ban (KSH, 2018f).

4. ábra: Az agrárrolló alakulása, 2010–2018

Forrás: KSH-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Az árváltozások következtében az árviszonyokból eredő jövedelemhelyzet kedvezőtlenül alakult, az agrárrolló (97,7 százalék) 2018-ban nyílni kezdett (4. ábra). A hatás azonban nem minden ágazatban jelentkezett, a gabonaféléket és a zöldségféléket termesztők jövedelemhelyzete javult a tárgyévben.

Mivel az eladott áruk beszerzési értéke nagyobb mértékben csökkent, mint az értékesítésből származó nettó árbevétel, az aktivált saját teljesítmények pedig emelkedtek, a bruttó termelési érték 39,4 milliárd forinttal nőtt a tárgyévet megelőző évhez képest. Az anyagköltséggel, az igénybevett szolgáltatások értékével és az amortizációval csökkentett nettó termelési érték azonban már kedvezőtlenül alakult, ami a ráfordításáruk jelentős növekedésével magyarázható. A ráfordításáruk emelkedése hatással volt továbbá a folyó termelő felhasználásra, ami 40,1 milliárd forinttal volt több, mint egy évvel korábban. Mivel a folyó termelő felhasználás (+3,7 százalék) nagyobb mértékben nőtt, mint a bruttó termelési érték (+2,6 százalék), a bruttó hozzáadott érték 0,2 százalékkal visszaesett.

A pénzügyi műveletek ráfordításának 0,3 milliárd forintos bővülését is figyelembe véve a mezőgazdasági társas vállalkozások összes ráfordítása kismértékben meghaladta az üzemi ráfordítások összegét.

Jövedelem és jövedelmezőség

Mivel az üzemi bevételek 15,7 milliárd forintos csökkenésével egyidejűleg a ráfordítások 16,6 milliárd forinttal nőttek, a mezőgazdasági kettős könyvvitelt folytató társas vállalkozások üzemi tevékenységének eredménye 2018-ban 132,7 milliárd forintra mérséklő-

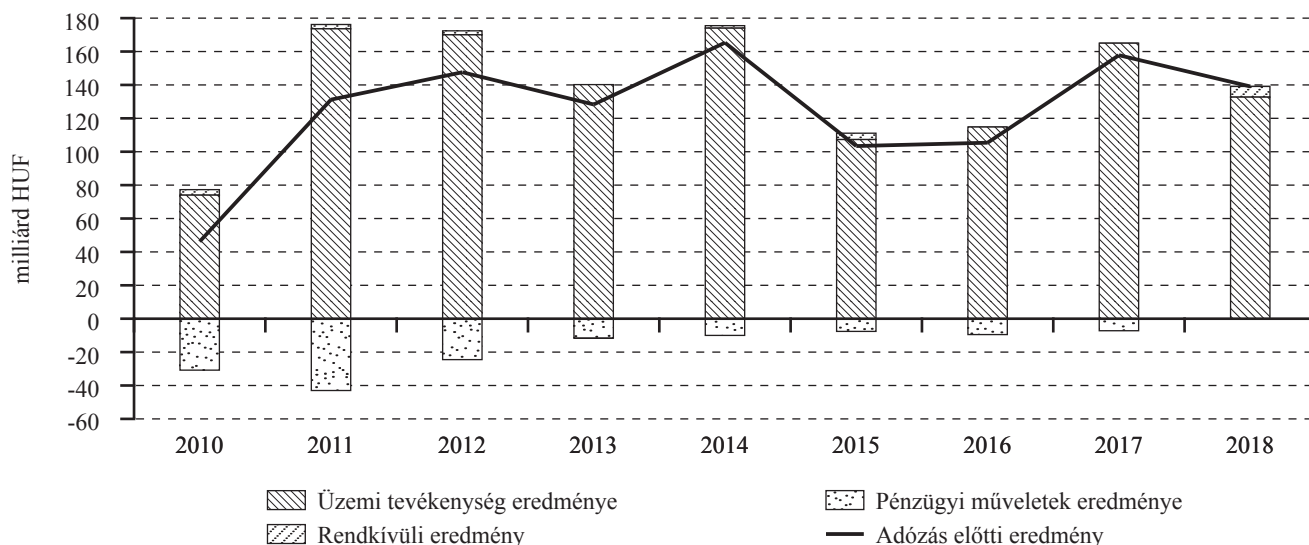
dött, azaz 32,3 milliárd forinttal volt kevesebb, mint a tárgyévet megelőző évben (7. melléklet). Az üzemi tevékenységüket eredményesen záró mezőgazdasági vállalkozások 29,4 milliárd forinttal mérsékeltek nyereségüket, miközben a veszteséges üzemi eredményt realizálók 2,9 milliárd forinttal növelték deficitjüket.

A pénzügyi műveletek azonban kedvezően alakultak: a 13,9 milliárd forintos bevételnövekmény és a mindössze 0,3 milliárd forintos ráfordítástöbblet eredményeképpen a mezőgazdasági társas vállalkozások korábban veszteséges pénzügyi műveletei 2018-ban nyereséggel zárultak: a pénzügyi műveletek eredménye -7,2 milliárd forintról 6,4 milliárd forintra nőtt. A mintegy kétszeresére megnövekedett pénzügyi eredmény abból adódik, hogy a pénzügyi műveleteiket nyereséggel záró vállalkozások több mint háromszor nagyobb nyereséget értek el 2018-ban.

A pénzügyi tevékenységből származó eredménytöbblet némileg ellensúlyozta az üzemi eredmény jelentős csökkenését, ezáltal az adózás előtti eredmény az üzeminél kisebb mértékben, 18,7 milliárd forinttal, 139,1 milliárd forintra mérséklődött (5. ábra). Az adózás előtti eredményre kedvezőtlen hatást gyakorolt, hogy a pozitív adózás előtti eredménnyel záró társas vállalkozások 14,5 milliárd forinttal mérsékeltek nyereségüket, a negatív eredményt realizálók pedig 4,2 milliárd forinttal nagyobb veszteséggel működtek a tárgyévet megelőző évhez képest.

Az adófizetési kötelezettség teljesítését követően az adózott eredmény 17,8 milliárd forinttal (12,1 százalékkal) maradt el a 2017. évitől. Ennek eredményeképpen a jövedelmezőségi mutatók kedvezőtlenül alakultak: az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 7,5 százalékról 6,7 százalékra, a tőkearányos (ROE) 7,2 százalékról 6,3 százalékra, az eszközarányos adó-

5. ábra: Az adózás előtti eredmény, illetve összetevőinek alakulása, 2010–2018

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

zott eredmény (ROA) pedig 4,7 százalékról 4,0 százalékra mérséklődött. Mivel a befektetett eszközök állománya kisebb mértékben gyarapodott (+3,3 százalék), mint amennyivel az adózott eredmény csökkent (-12,1 százalék), a befektetett eszközök jövedelmezősége 1,3 százalékponttal mérséklődött. A bérjövédelmesség szintén gyengült, 61,4 százalékról 51,4 százalékra módosult. Az egy főre jutó adózott eredmény érdemben nem változott, ami a vállalkozásszám csökkenésének tulajdonítható. A saját tőke jövedelmezősége 1,0 százalékponttal, az alaptőkéé pedig 2,1 százalékponttal maradt el a 2017. évitől.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői

A tárgyévot megelőző évhez hasonlóan a mezőgazdasági tevékenységet végző 9 101 társas vállalkozás mintegy 65 százaléka bizonyult nyereségesnek, 30,3 százaléka veszteségesen működött, 4,9 százaléka pedig nullás eredménnyel zárta a 2018-as évet (8. melléklet). A veszteséges vállalkozások egyharmada növénytermesztő volt, 21,9 százaléka pedig egyéb vállalkozásnak minősült. A sertésenyésztők a veszteségesen működő társas vállalkozások 4,3 százalékát képezték, azonban a veszteség 12,5 százalékát adták, azaz az ágazatban tevékenykedő vállalkozások átlagosan csaknem a legnagyobb veszteséggel (-33,0 millió forint) működtek a tárgyévben. A sertésenyésztő társas vállalkozások körében a mezőgazdasági ágazat egészénél is nagyobb

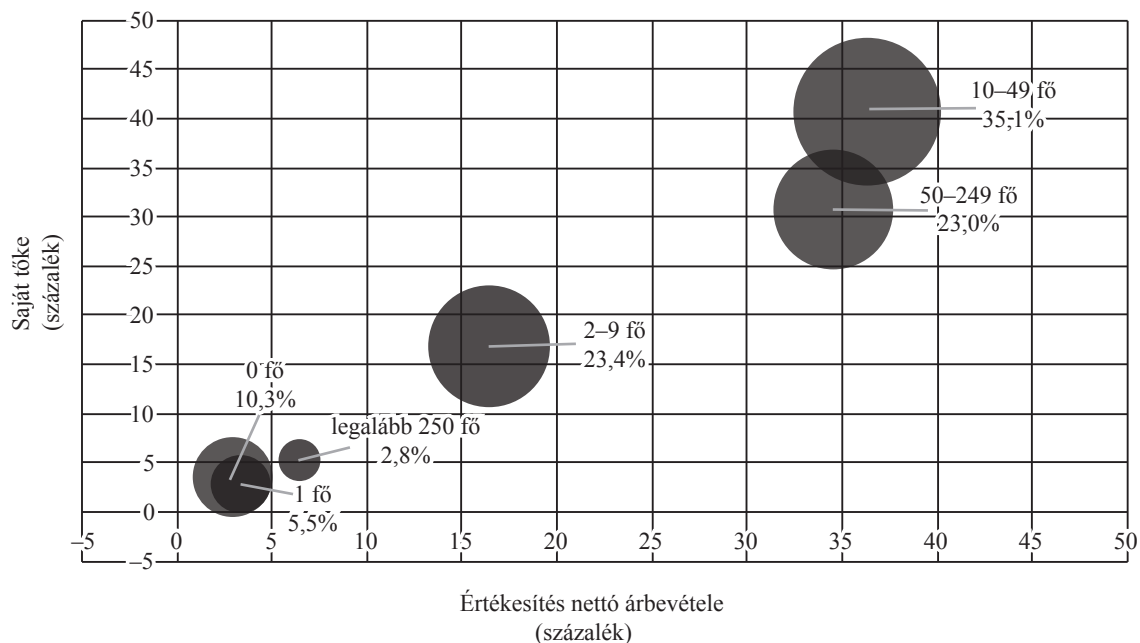
arányt képviseltek a veszteségesen működők, részarányuk 2018-ban meghaladta a 35 százalékot, miközben a bázisévben a 30 százalékot sem érte el.

A korábbi évek tendenciájához hasonlóan a foglalkoztatottak száma szerinti csoportosítás esetében megállapítható, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végző társas vállalkozások többsége (34,1 százalék) nem alkalmaz munkavállalót. Ebbe a kategóriába azonban beletartoznak azok a gazdaságok is, amelyek nem közöltek létszámadatot, vagy a munkavégzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilvántartva. A mezőgazdasági vállalkozások további jelentős része (30,5 százalék) legalább kettő, de legfeljebb kilenc főt foglalkoztatott. Az egy fővel működő és a 10–49 főt alkalmazó gazdaságok aránya volt még jelentős, előbbi 19,9, utóbbi 12,9 százalék.

A legalább 50, de legfeljebb 249 fővel működő vállalkozások aránya továbbra is mindössze 2,6 százalékot tett ki, azonban közel akkora adózás előtti eredményt tudhattak magukénak, mint a vállalkozások 30,5 százalékát képező 2–9 főt foglalkoztató gazdaságok (6. ábra). Az adózás előtti eredmény legnagyobb részét – 35,1 százalékát – a 10 főnél több, de 50 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató gazdaságok adták. Összességében megállapítható, hogy a legfeljebb 1 főt foglalkoztató vállalkozások, amelyek az ágazatban működő szervezetek több mint felét képezték, az árbevétel, a saját tőke és az adózás előtti eredmény kisebb részét állították elő. A legalább tíz főt foglalkoztató vállalkozásoknál fordított volt ez az arány, míg a vállalkozások száma esetében kisebb részesedéssel bírtak, az árbevétel, a saját tőke és az adózás előtti eredmény jelentős hányada ezekhez a vállalkozásokhoz volt köthető 2018-ban.

6. ábra: A mezőgazdasági társas vállalkozások foglalkoztatottak száma szerinti megoszlása, illetve részesedése az árbevételből (x tengely), a saját tőkéből (y tengely) és az adózás előtti eredményből (buborék mérete), 2018

Megjegyzés: Az ábrán szereplő buborékok mérete a mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredményből való részesedését tükrözi a foglalkoztatottak száma szerinti megoszlás alapján.

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Gazdálkodási forma szerint a mezőgazdasági társas vállalkozások szerkezetében 2018-ban sem történt érdemi változás. Továbbra is a korlátolt felelősségű társaságok száma volt meghatározó, ráadásul részesedésük már a 74 százalékot is meghaladta a tárgyévben. A gazdaságok fennmaradó mintegy 26 százaléka az egyéb gazdálkodási formák között oszlott el, azon belül is a betéti társaságok száma volt kiemelendő, a mezőgazdasági társas vállalkozások 12,8 százaléka ezen gazdasági forma keretei között folytatta tevékenységét 2018-ban. A részvénytársaságok és a szövetkezetek a nonprofit szervezetekkel együttesen a társas vállalkozások mindössze 7,5 százalékát alkották 2018-ban is.

A mezőgazdasági társas vállalkozások száma – ahogy az a fentiekben említésre került – 4,4 százalékkal csökkent, amely a gazdálkodási formák esetében főként a korlátolt felelősségű társaságoknál jelentkezett: számuk 6 902-ről 6 750-re mérséklődött. Ezen felül a felsorolt kategóriákon kívül eső gazdaságok (egyéb gazdaságok) és a betéti társaságok száma csökkent számottevően, előbbi 115, utóbbi 96 vállalkozással. Mindemellett 39 szövetkezet hagyott fel a gazdálkodással, valamint 2 százalékkal kevesebb részvénytársaság és nonprofit szervezet működött a 2018-as évben.

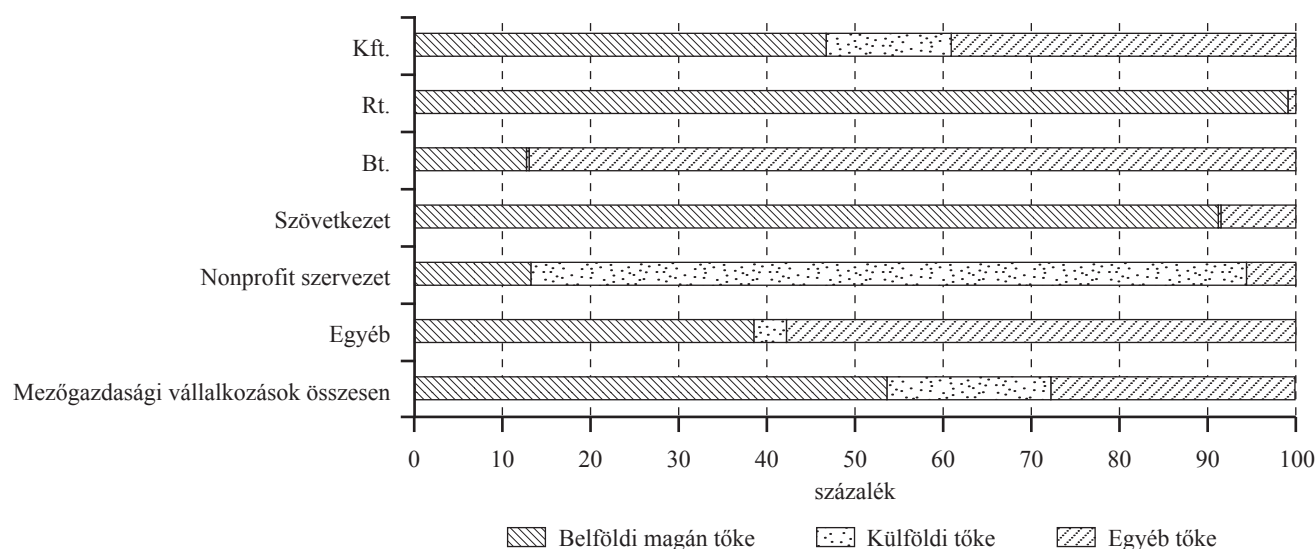
A mezőgazdasági társas vállalkozások többsége továbbra is belföldi tulajdonban volt 2018-ban. A betéti társaságok esetében azonban a külföldi tulajdon ará-

nya volt meghatározó, a korábbi éveknek megfelelően meghaladta a 80 százalékot. A korlátolt felelősségű társaságok esetében a belföldi magántulajdon aránya 50 százalék fölé emelkedett, ezáltal a külföldi tulajdon aránya 33,3 százalékról 18,6 százalékra csökkent. A szövetkezetek és a besorolás alá nem tartozó vállalkozások tulajdonosi szerkezetében nem történt változás, a gazdasági társaságok továbbra is szinte teljes egészében belföldi tulajdonban voltak 2018-ban (7. ábra).

A mezőgazdasági társas vállalkozások méretét tekintve nem történt érdemi változás a 2018-as évben. A vállalkozások többsége (83,6 százalék) továbbra is mikrovállalkozásnak minősült, valamint a kisvállalkozások aránya 13,0 százalékot, a középvállalkozásoké 2,6 százalékot tett ki. A tárgyévet megelőző évhez hasonlóan a nagyvállalkozások aránya elenyésző volt, a mezőgazdasági tevékenységet végző társas vállalkozások mindössze 0,1 százaléka volt nagyméretű 2018-ban. Az egyéb gazdálkodási formában működő vállalkozások – amelyek a tulajdonviszony miatt vagy méret alapján nem minősülnek kis- és középvállalkozásnak – megközelítőleg egy százalékos arányt képviseltek a mezőgazdasági társas vállalkozások egészében (7. ábra).

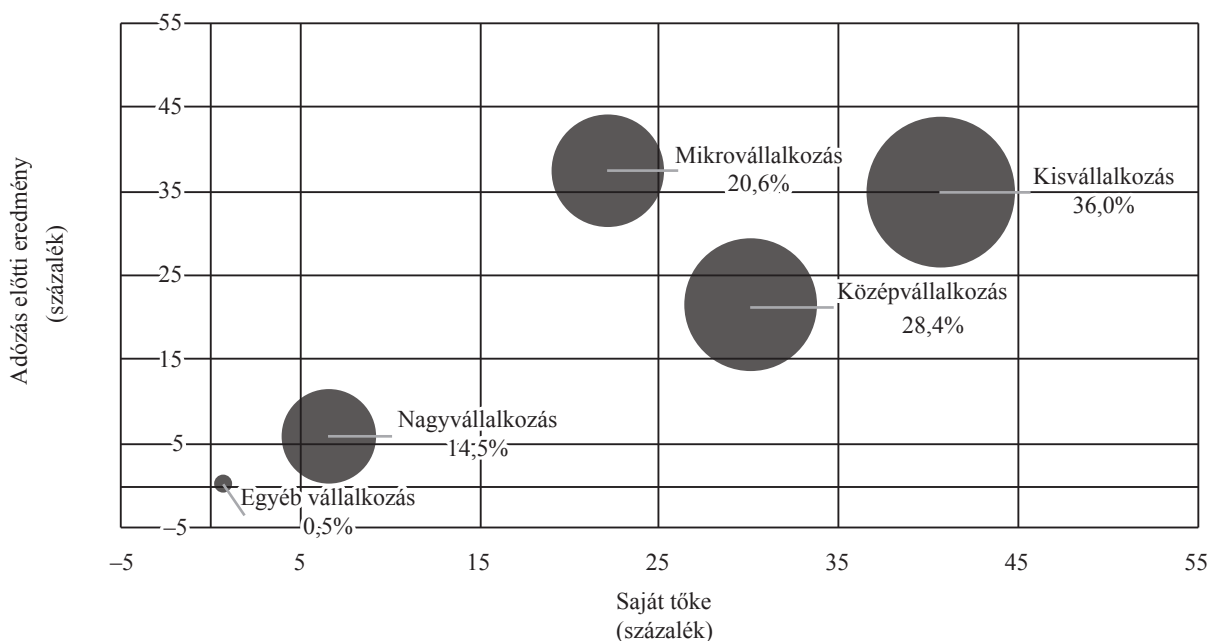
Annak ellenére, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások túlnyomó többsége mikrovállalkozás volt, az árbevétel és a saját tőkeállomány legnagyobb

7. ábra: **A belföldi és a külföldi tőke aránya a jegyzett tőkén belül a mezőgazdasági vállalkozásoknál és azon belül az egyes gazdálkodási formáknál, 2018**

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

8. ábra: **A mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozások méretkategória szerinti megoszlása, illetve részesedése az árbevételből (buborék mérete), a saját tőkéből (x tengely) és az adózás előtti eredményből (y tengely), 2018**

Megjegyzés: Az ábrán szereplő buborékok mérete a mezőgazdasági társas vállalkozások árbevételből való részesedését tükrözi a kkv kategóriáknak megfelelő bontásban.

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

részt a kis- és közepes vállalkozások adták a 2018-as évben (8. ábra). Mindamelllett, hogy a két mutató esetében a kis- és középvállalkozások érték el magasabb részesedést, az adózás előtti eredmény legjelentősebb hányadát (37,4 százalék) a mikrovállalkozások tudhatták magukénak. Az elenyésző számú nagyvállalkozás mindössze 29,4 százalékkal kevesebb árbevételt állított

elő, mint a 7 609 mikrovállalkozás, azaz az ágazat árbevételéből való részesedése 6,0 százalékkal volt alacsonyabb a mikrovállalkozásokénál. A nagyvállalkozások ezzel ellentétben a saját tőkeállományból és az adózás előtti eredményből rendkívül kis részesedéssel bírtak (előbbi 6,6, utóbbi 5,8 százalék).

Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásával foglalkozó szervezetek pénzügyi helyzete

Az élelmiszeripari társas vállalkozások száma a mezőgazdaságban tevékenykedő szervezetekhez hasonlóan tovább csökkent. A 2017. évhez képest 7,7 százalékkal kevesebb, 4 520 vállalkozás működött az ágazatban 2018-ban (9. melléklet). A nemzetgazdaságon belül az élelmiszeripari vállalkozások aránya 2,2 százalékot tett ki ugyanebben az évben, ebből a nyereséges vállalkozások száma 2 640, amely 2,0 százalékkal járult hozzá a nemzetgazdaság nyereséges cégeinek számához (1. melléklet). Az élelmiszeripari társas vállalkozások a nemzetgazdaság összes eszközállományának 4,0 százalékát adták 2018-ban, ez 0,2 százalékponttal haladta meg a 2017. évi értéket. A vállalkozások a nettó árbevétel 5,4 százalékát állították elő, a ráfordítások értékéből pedig 5,3 százalékban részesedtek 2018-ban. Az élelmiszeripari vállalkozások a nemzetgazdaság üzemi tevékenység eredményéből 4,4 százalékot, az adózás előtti eredményből pedig 3,9 százalékkal tudhattak magukénak. Az előbbi 0,3 százalékponttal, az utóbbi 0,2 százalékponttal haladta meg az egy évvel korábbi értéket.

Az élelmiszeripari társas vállalkozások eladósodottsága 2018-ban 0,4 százalékponttal tovább romlott, 50,2 százalékról (2017) 50,6 százalékra (2018) változott (11. melléklet). Ez az érték nem érte el a gazdasági tevékenységet végző szervezetek eladósodottságát (56,7 százalék), azonban jóval meghaladta (+16,0 százalék) a mezőgazdasági társas vállalkozások 2018. évi értékét (34,6 százalék).

Eszközök és források

Az élelmiszeripari társas vállalkozások mérlegfőösszege 2 712,4 milliárd forintból 2 873,7 milliárd forintra nőtt 2018-ban (9. melléklet), amely 5,9 százalékos bővülést jelentett az előző évi eredményhez képest. A 161,3 milliárd forintos növekedés eszköz oldalon nagyrészt a befektetett eszközök 133,4 milliárd forintos, kisebb részben pedig a forgóeszközök 28,1 milliárd forintos bővülésének volt tulajdonítható. Az eszközök harmadik főcsoportja, a lényegesen kisebb, mindösszesen 1,3 százalékos nagyságrendet képviselő aktív időbeli elhatárolások állománya a 2017. évi értéktől (38,6 milliárd forint) 0,6 százalékkal, 217 millió forinttal maradt el. A befektetett eszközök esetében egyedül az immateriális javak értéke mutatott csökkenést, állományuk 675 millió forinttal esett vissza 2018-ra (38,6 milliárd forint), vagyis 1,7 százalékkal mérséklődött.

A tárgyi eszközök és a befektetett pénzügyi eszközök értéke viszont emelkedett, előbbi 11,3 százalékkal (131,7 milliárd forint), utóbbi pedig 2,5 százalékkal (2,3 milliárd forint) haladta meg a 2017. évi értéket. A tárgyi eszközök közül kiemelt figyelmet érdemel a beruházások, felújítások értékének növekedése. Az élelmiszeripari vállalkozások 55,5 milliárd forinttal, közel 50 százalékkal (49,3 százalék) növelték beruházásaikat 2018-ban (168,1 milliárd forint).

A forgóeszközök közül a készletek állománya 5,7 százalékkal, a követeléseké 4,9 százalékkal bővült 2018-ra, amely 27,9 milliárd forint, valamint 32,4 milliárd forint emelkedést jelentett. Az értékpapírok és a pénzeszközök értéke ugyanakkor csökkent, előbbi 17,7 százalékkal (3,7 milliárd forinttal), utóbbi pedig 14,8 százalékkal (28,5 milliárd forinttal) esett vissza az előző évhez képest. Összességében a forgóeszközök értéke 2,1 százalékkal gyarapodott.

A 161,3 milliárd forintos növekedést forrás oldalon nagyrészt (58,3 százalékban) a kötelezettségek állományváltozása okozta, értéke 94,0 milliárd forinttal haladta meg a 2017. évi (1361,0 milliárd forint). Az előző évhez képest 6,9 százalékkal nőtt az élelmiszeripari vállalkozások kötelezettségállománya, azon belül a növekedés mozgatórugói a legnagyobb hányadot (70,8 százalék) kitevő rövid lejáratú kötelezettségek voltak, értékük 10,7 százalékkal, 99,7 milliárd forinttal emelkedett az előző évhez képest (930,5 milliárd forint). A kötelezettségállományon belüli 27,6 százalékos (második legnagyobb) részesedéssel bíró hosszú lejáratú kötelezettségek értéke 18,0 milliárd forinttal, azaz 4,7 százalékkal emelkedett 2018-ban. A kötelezettségek közül a hátrasorolt kötelezettségek értéke viszont jelentősen csökkent, 48,0 milliárd forintra (2017) 24,2 milliárd forintra (2018), azaz közel felére esett vissza.

A forrásállomány 161,3 milliárd forintos változásához a saját tőke 54,2 milliárd forintos növekedése 33,6 százalékban, a passzív időbeli elhatárolás 12,8 milliárd forintos bővülése 7,9 százalékban, a cél-tartalékok (+346 millió forint) pedig 0,2 százalékban járultak hozzá.

A saját tőke elemei – kivéve a jegyzett, de be nem fizetett tőke értékét –, bővültek az előző évi értékekhez viszonyítva. A jegyzett tőke 5,1 százalékkal (13,7 milliárd forint), a tőketartalék 0,1 százalékkal (384 millió forint), az eredménytartalék 5,9 százalékkal (21,6 milliárd forint), az egyéb tartalékok 1,0 százalékkal (1,7 milliárd forint), valamint az adózott eredmény 13,3 százalékkal (17,4 milliárd forint) emelkedett 2018-

ban. A jegyzett, de be nem fizetett tőke negatív értéket mutatott mindkét évben, 2018-ban 793 millió forinttal nőtt az előző évhez (-568 millió forint) képest.

Bevételek és ráfordítások

Az élelmiszeripari vállalkozások 2018. évi összes bevétele 310,6 milliárd forinttal haladta meg a 2017. évi értéket (3 829,6 milliárd forint) (10. melléklet). Az értékesítésből származó nettó árbevétel 3 653,4 milliárd forintról (2017) 3 892,7 milliárd forintra (2018) bővült, ez 6,5 százalékos növekedést jelentett. Az árbevétel több mint kétharmad része (68,1 százalék) belföldi, egyharmad része (31,9 százalék) exportértékesítésből származott 2018-ban. Előbbi árbevétel-kategória 8,8 százalékos, utóbbi pedig 2,0 százalékos növekedést ért el 2018-ban, vagyis elsősorban a belpiaci értékesítés volt az árbevétel növekedésének forrása. Az értékesítésből származó nettó árbevételhez hasonlóan az egyéb bevételek állománya is bővült a tárgyévet megelőző évi értékhez képest, mindösszesen 59,4 milliárd forinttal, vagyis mintegy másfélszeresére növekedett a 2017. évi bevételekhez képest. Az aktivált saját teljesítmények értéke kismértékben emelkedett, értéke 25,0 milliárd forint volt a tárgyévben, azaz 1,4 milliárd forinttal haladta meg az előző évi értéket.

A pénzügyi műveletek bevétele jelentősen, 35,0 százalékkal (+10,5 milliárd forint) nőtt a 2017. évi értékhez (30,1 milliárd forint) viszonyítva. A növekedést a kapott osztalék bővülése eredményezte, amely több mint kétszeresére, 1,8 milliárd forintról 3,9 milliárd forintra nőtt a tárgyévben. A kamatbevételek 382 millió forinttal, 13,1 százalékkal maradtak el a 2017. évi értéktől (2,9 milliárd forint).

Az élelmiszeripari tevékenységet folytató vállalkozások összes ráfordítása 292,1 milliárd forinttal emelkedett 2018-ra, ez 7,9 százalékos bővülést jelentett az előző év értékéhez viszonyítva (3 688,0 milliárd forint). A növekedés minden ráfordításelem esetében megfigyelhető volt. Az anyagjellegű ráfordítások 5,1 százalékkal (145,7 milliárd forinttal), a személyi jellegű ráfordítások 9,7 százalékkal (34,3 milliárd forinttal) az értékcsökkenési leírás 7,5 százalékkal (8,0 milliárd forinttal) növekedett, s végül a legnagyobb mértékben 26,3 százalékkal (89,8 milliárd forint) az egyéb ráfordítások bővültek. Az anyagjellegű ráfordítások mérlegkételei közül az anyagköltség emelkedett leginkább (+62,0 milliárd forint), de az eladott áruk beszerzési értéke is bővült, 21,8 milliárd forinttal az előző év értékéhez képest (431,7 milliárd forint).

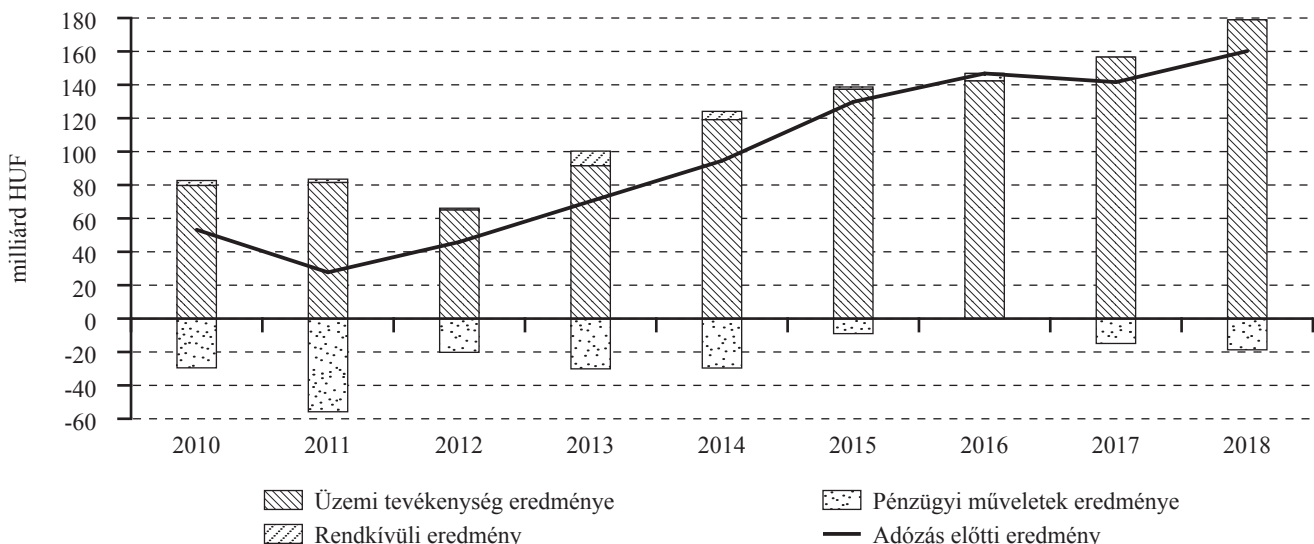
A pénzügyi műveletek ráfordítása 14,3 milliárd forinttal, azaz 31,8 százalékkal haladta meg a 2017. évi eredményt (45,0 milliárd forint). Az élelmiszeripari vállalkozások összes ráfordítása kismértékben, 5,1 százalékkal haladta meg az üzemi ráfordítások értékét.

Jövedelem és jövedelmezőség

Az élelmiszeripari társas vállalkozások adózás előtti eredménye 2018-ban ismét nőtt, 18,5 milliárd forinttal emelkedett a 2017. évi értékhez (141,6 milliárd forint) viszonyítva, ezáltal az eredmény 160,2 milliárd forintra bővült (10. melléklet). Az ágazat vállalkozásai az elmúlt kilenc év legmagasabb adózás előtti eredményét érték el 2018-ban (9. ábra).

Az adózás előtti eredmény bővülése nagyrészt a 178,9 milliárd forintos (2018) üzemi tevékenység-

9. ábra: Élelmiszeripari társas vállalkozások adózás előtti eredménye, illetve összetevőinek alakulása, 2010–2018

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

ből származó eredménynek tulajdonítható, amely 22,3 milliárd forinttal haladta meg a 2017. évi eredményt. A termeléshez felhasznált üzemi bevételek és ráfordítások különbsége így 156,6 milliárd forintról (2017) 178,9 milliárd forintra (2018) emelkedett. Az üzemi tevékenység bevételeinek emelkedése nagyobb mértékű volt, mint a ráfordításoké. Az üzemi tevékenység bevételei 300,1 milliárd forinttal (7,9 százalék), a ráfordítások 277,8 milliárd forinttal növekedtek 2018-ban (7,6 százalékos bővülés).

A pénzügyi műveletek eredménye negatív előjelet mutatott 2010–2018 között, kivéve a 2016. évet, amikor pozitív előjelre váltott. A 2018. évi veszteség 3,8 milliárd forinttal romlott az előző évi 14,9 milliárd forinthez képest.

Összességében az ágazat vállalkozásai adófizetési kötelezettségüknek eleget téve az előző évinél 17,6 milliárd forinttal nagyobb, 148,8 milliárd forint adózott eredményt értek el 2018-ban.

Mindezek eredményeként a jövedelmezőségi mutatók kedvezően alakultak, kissé javultak (11. melléklet). Az eszközarányos adózott eredmény (ROA) 0,3 százalékponttal 5,2 százalékra, az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 0,2 százalékponttal 3,8 százalékra, a tőkearányos adózott eredmény (ROE) pedig 0,9 százalékponttal 11,6 százalékra emelkedett. A befektetett eszközök jövedelmezősége 0,3 százalékponttal haladta meg az előző év értékét (10,1 százalék).

Az élelmiszeripari vállalkozások jellemzői szakágazati, gazdálkodási formák és méretkategóriák szerint

Az élelmiszeripari társas vállalkozások száma 7,7 százalékkal csökkent 2018-ban az előző év adathoz képest (4 896 db) (12. melléklet). Az élelmiszeripar 4 520 vállalkozásán (2018) belül a legnagyobb létszámmal a pékáru, tésztafélék gyártásával, valamint az italgyártással foglalkozó vállalkozások szerepeltek (ezen két ágazat együttesen 2 508 vállalkozást jelentett 2018-ban, és 55,2 százalékos részarányt képviseltek az élelmiszeriparon belül) (10. ábra). Ezt követte az egyéb élelmiszerek gyártása 13,5 százalékos, a húsfeldolgozás 11,1 százalékos, majd a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás 10,4 százalékos részesedéssel. Öt százalék alatti részesedéssel rendelkezett a takarmánygyártás (3,1 százalék), a tejfeldolgozás (2,7 százalék), a malomipar (2,3 százalék), a növényi, állati olaj gyártás (1,1 százalék), a halfeldolgozás (0,2 százalék), valamint a dohánytermék gyártása (0,2 százalék). A vállalkozások számát tekintve minden ágazat esetében csökkenés volt

megfigyelhető. A legnagyobb mértékű (21,5 százalék) visszaesés a növényi, állati olaj gyártása alágazatban következett be, 2018-ban 14 db vállalkozással kevesebb folytatta tevékenységét, mint az előző évben (65 db).

Az értékesítés nettó árbevételének közel egynegyed részét, 23,6 százalékát a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat vállalkozásai állították elő 2018-ban (12. melléklet). Bevételeiket 26,8 milliárd forinttal növelték, ez 3,0 százalékos bővülést jelentett az előző évhez képest (893,4 milliárd forint). Az alágazaton belül a húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazat 31,9 milliárd forintos árbevétel csökkenését a baromfihús feldolgozása, tartósítása szakágazat 53,9 milliárd forintos jövedelemnövekedése ellensúlyozta. Az árbevételhez való hozzájárulás tekintetében a második helyet az italgyártásban tevékenykedő vállalkozások foglalták el, 15,9 százalékkal (2018). Árbevételüket 497,1 milliárd forintról (2017) 620,3 milliárd forintra (2018) növelték, s ezzel a 24,8 százalékos bővüléssel a legnagyobb árbevétel növekedést érték el az élelmiszeripar szakágazatai között. Az élelmiszeripar 2018. évi árbevétel növekedésének (239,3 milliárd forint) több mint felét, 51,5 százalékát (123,1 milliárd forint) az italgyártással foglalkozó vállalkozások állították elő. A gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás alágazat 10,4 százalékos – az italgyártás utáni második legmagasabb – nettó árbevétel növekedést realizált, árbevételüket 22,7 milliárd forinttal növelték 2018-ban (239,9 milliárd forint). Szinte minden alágazat növelte árbevételét, kivéve a malomipari termék, keményítő gyártással foglalkozó vállalkozásokat, amelyek jövedelme 4,7 milliárd forinttal, 2,3 százalékkal maradt el a 2017. évi eredménytől (211,2 milliárd forint).

Az adózás előtti eredményből az italgyártással foglalkozó vállalkozások rendelkeztek a legnagyobb részaránnyal (22,8 százalék) 2018-ban. Jövedelmüket 65,2 százalékkal, 36,6 milliárd forintra bővítették 2018-ban. Az italgyártás 14,4 milliárd forintos adózás előtti eredményváltozása a teljes élelmiszeripar eredményváltozásának 77,9 százalékát adta. A második legmagasabb részarányt (16,6 százalék) és a második legnagyobb adózás előtti eredményt (26,6 milliárd forint) is a húsfeldolgozással, -tartósítással és húskészítmény gyártással foglalkozók érték el. A harmadik legnagyobb részaránnyal (14,0 százalék) az egyéb élelmiszerek alágazat vállalkozásai rendelkeztek, adózás előtti eredményüket 18,8 milliárd forintról (2017) 22,3 milliárd forintra (2018), 18,7 százalékkal tudták növelni. A legnagyobb változást a dohánytermék gyártásával foglalkozó vállalkozások könyvelhették el. Adózás előtti eredményüket 81,1 százalékkal, 4,8 milliárd forintról (2017) 8,6 milliárd forintra (2018) bővítették. Az alágazat 2016. évi adózás előtti eredménye 323 millió forint volt, két év alatt ez az érték a huszonhatszorosára emelkedett.

Az alágazatok közül a legmagasabb saját tőke értékkel az italgyártás vállalkozásai rendelkeztek 2018-ban (254,7 milliárd forint), és a legnagyobb mértékű bővülés (29,2 milliárd forint) is itt jelentkezett. A dohánytermék gyártás alágazat saját tőke állománya 8,8 százalékkal gyarapodott. A halfeldolgozás, -tartósítás, a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, a tejfeldolgozás, az egyéb élelmiszer gyártása, valamint a takarmány gyártása alágazatban tevékenykedő vállalkozások 3,1–6,7 százalék közötti saját tőke állománynövekedést értek el 2018-ban. A saját tőke állománya mindössze két alágazatnál csökkent, a növényi, állati olaj gyártásnál, illetve a malomipari termék, keményítő gyártása esetében. Előbbinél 7,2 százalékkal, utóbbinál pedig 5,2 százalékkal maradt el a saját tőke állomány az előző évi értékektől.

A jövedelmezőséget tekintve megállapítható, hogy a legmagasabb sajáttőke-arányos adózott eredményt a növényi, állati olaj gyártása (22,1 százalék), a dohánytermék gyártása (19,5 százalék), valamint a malomipari termék, keményítő gyártása (17,5 százalék) alágazatokban tevékenykedő vállalkozások tudhatták magukénak 2018-ban. Negatív előjelű árbevétel arányos jövedelmezőség egyedül a halfeldolgozás, -tartósítás alágazatban mutatkozott, értéke -1,8 százalékról (2017) -5,1 százalékra (2018) romlott.

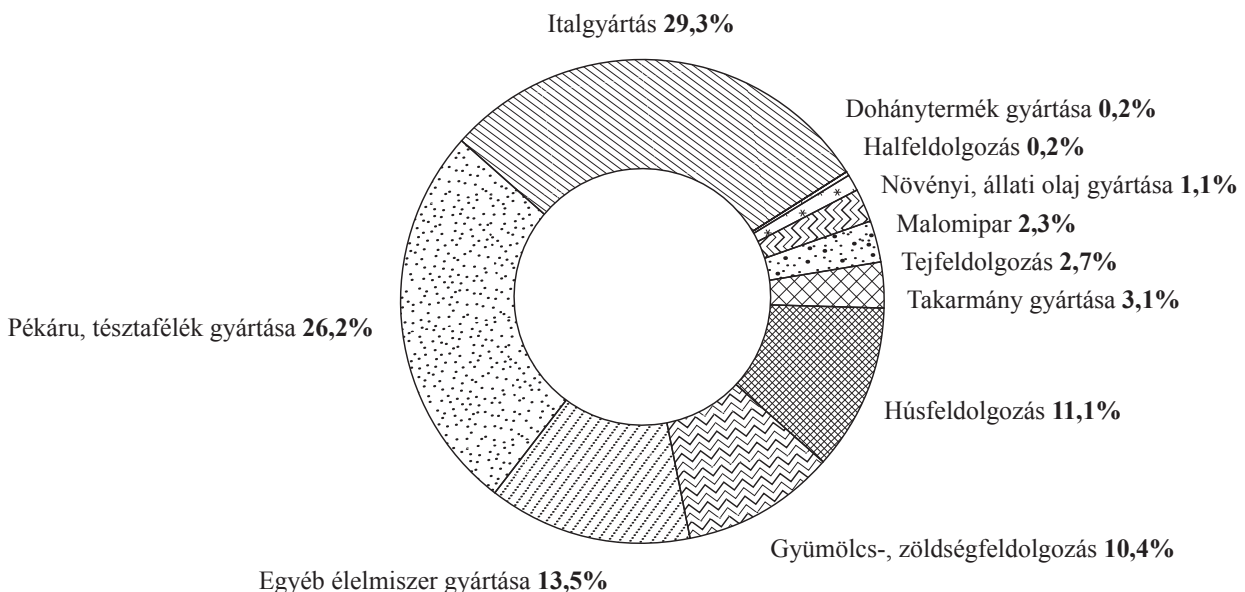
A legnagyobb kötelezettségállománnyal az italgyártással foglalkozó vállalkozások rendelkeztek 2018-ban (293,8 milliárd forint), ez az élelmiszeripar kötelezettségeinek 20,2 százalékos részarányát jelentette. Ezt követték a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártás alágazat vállalkozásai 280,3 milliárd forinttal, és 19,3 százalékos részarányal. A legnagyobb mértékű változás a dohánytermék gyártásnál mutatkozott, amely 33,5 százalékkal, 41,1 milliárd forintra (2018) bővült. Csökkent a kötelezettségállomány a halfeldolgozás, -tartósítással (-8,3 százalék), a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítással (-2,4 százalék), valamint a legnagyobb mértékben a takarmánygyártással (-17,4 százalék) foglalkozó vállalkozásoknál.

Az élelmiszeripari vállalkozások 81,7 százaléka kft. formájában működött 2018-ban, amelyek 72,3 százalékos részarányt képviseltek az élelmiszeripar értékesítésből származó nettó árbevételéből és 74,4 százalékos arányban járultak hozzá az ágazat saját tőke állományához (11. ábra, 13. melléklet). A külföldi tulajdon aránya meghaladta az 50 százalékot (55,13 százalék) a kft.-k jegyzett tőkéjéből, az élelmiszeripar egészétől (49,6 százalék) azonban elmaradt. A részvénytársaságok a vállalkozások számát tekintve 3,0 százalék, az árbevétel tekintetében 26,7 százalék, a saját tőkét illetően 24,4 százalék, a külföldi jegyzett tőke vonatkozásában pedig 41,3 százalékos részarányal rendelkeztek 2018-ban.

Az élelmiszeripari vállalkozások legnagyobb részét, 75,0 százalékát a mikrovállalkozások (3 388 db) adták, a kisvállalkozások száma 16,9 százalékot, a középvállalkozások száma 6,0 százalékot, a nagyvállalatok száma 1,4 százalékot, az egyéb vállalkozások száma pedig 0,8 százalékot tett ki a 4 520 db vállalkozásból 2018-ban (12. ábra). A tárgyévet megelőző év adatahoz képest a vállalkozások száma 376-tal, 7,7 százalékkal csökkent. A vállalkozások száma minden méretkategóriában szűkült 2018-ban. A létszámmal ellentétben a legnagyobb árbevételt, 2 265,3 milliárd forintot a nagyvállalkozások realizálták, ezzel 58,2

Az élelmiszeripari vállalkozások legnagyobb részét, 75,0 százalékát a mikrovállalkozások (3 388 db) adták, a kisvállalkozások száma 16,9 százalékot, a középvállalkozások száma 6,0 százalékot, a nagyvállalatok száma 1,4 százalékot, az egyéb vállalkozások száma pedig 0,8 százalékot tett ki a 4 520 db vállalkozásból 2018-ban (12. ábra). A tárgyévet megelőző év adatahoz képest a vállalkozások száma 376-tal, 7,7 százalékkal csökkent. A vállalkozások száma minden méretkategóriában szűkült 2018-ban. A létszámmal ellentétben a legnagyobb árbevételt, 2 265,3 milliárd forintot a nagyvállalkozások realizálták, ezzel 58,2

10. ábra: Az élelmiszeripari alágazatokban tevékenykedő vállalkozások számának megoszlása 2018-ban

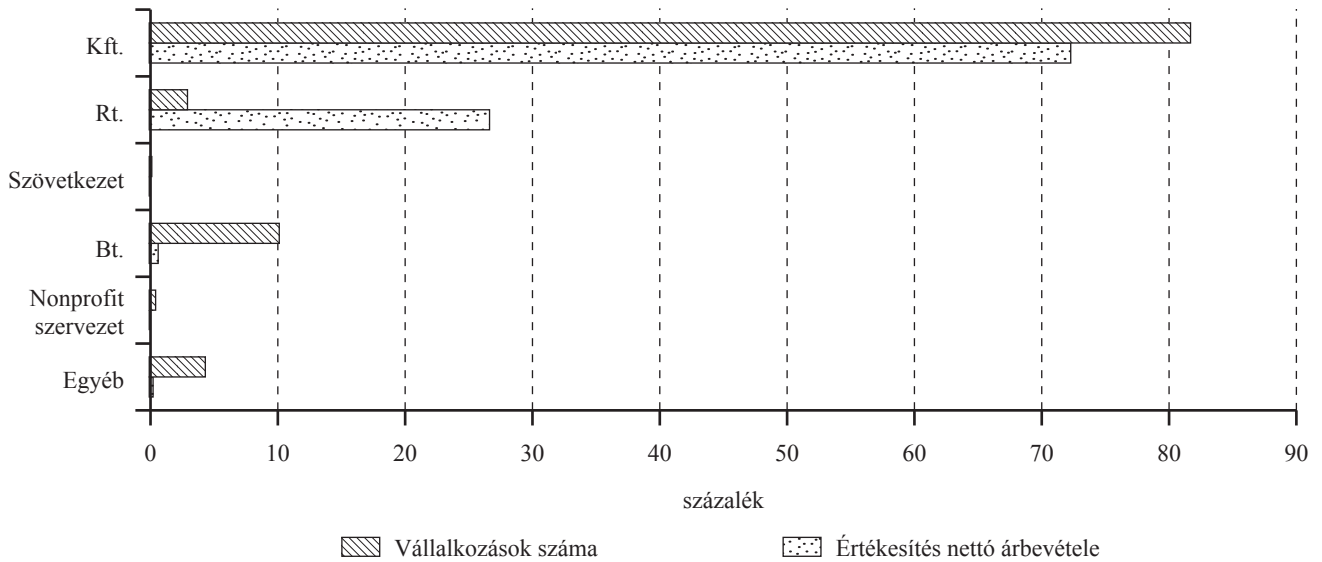

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

százalékos arányban járultak hozzá az élelmiszeripar nettó árbevételéhez. Ezt követték a középvállalkozások 27,2 százalékos, a kisvállalkozások 11,3 százalékos, a mikrovállalkozások 3,1 százalékos, és végül az egyéb vállalkozások 0,2 százalékos részesedéssel. A mikro- és kisvállalkozások forgalma 10,6 milliárd forinttal

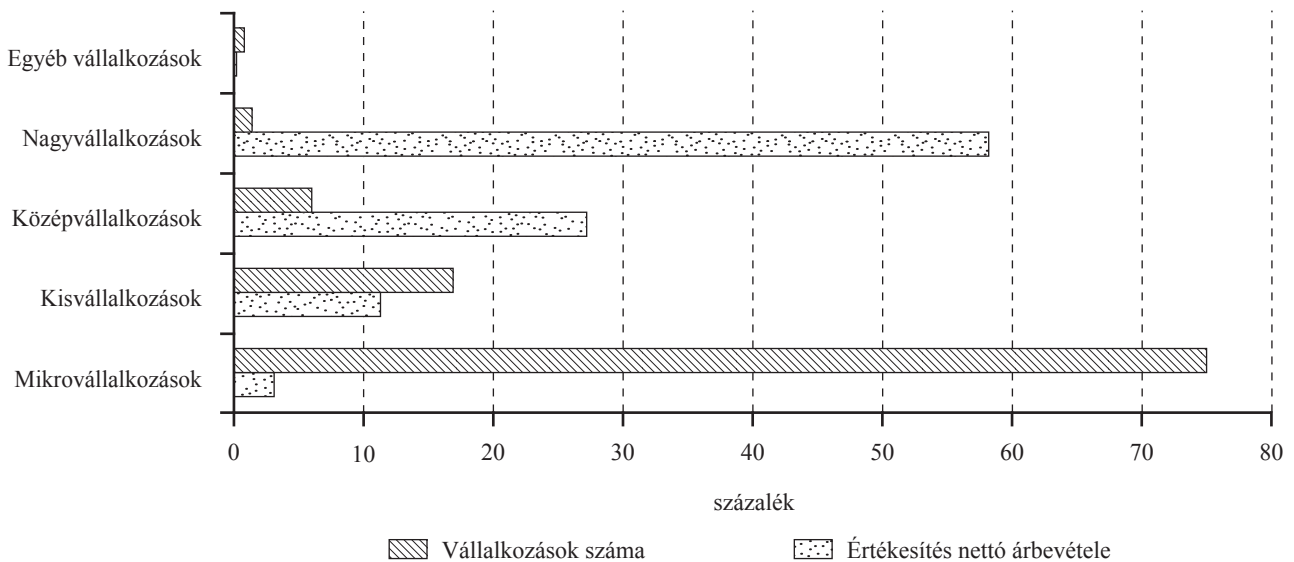
maradt el az előző év értékesítés nettó árbevételétől (569,1 milliárd forint). A nagyvállalkozások jegyzett tőkéje érte el a legmagasabb értéket (137,5 milliárd forint) 2018-ban, és a külföldi tőke részarány is itt volt a legnagyobb (65,6 százalék).

11. ábra: Az egyes vállalkozási formák részaránya a vállalkozások száma és az árbevétel alapján 2018-ban

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

12. ábra: Az egyes méretkategóriák részaránya a vállalkozások száma és az árbevétel alapján 2018-ban

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Kivonat

Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2018

Illés Ivett és Vágó Katalin

Annak ellenére, hogy a mezőgazdaságban tevékenykedő kettős könyvvitelt végző vállalkozások száma csökkent, eszközállományuk 3 211,1 milliárd forintra nőtt. A bővülés eszköz oldalon javarészt a befektetett és a forgóeszközállomány gyarapodásának tulajdonítható. A befektetett eszközök esetében a beruházások, a forgóeszközöknél a követelések és a készletek állománya nőtt a legnagyobb mértékben. Forrás oldalon a kötelezettségek állományában történt kiemelkedő bővülés, amit főként a rövid lejáratú kötelezettségek növekedése eredményezett. A rövid lejáratú kötelezettségek forgóeszközökét meghaladó mértékű gyarapodása kedvezőtlen hatást gyakorolt a vagyoni, illetve a pénzügyi helyzetre egyaránt. A mezőgazdasági társas vállalkozások exportértékesítésből származó nettó árbevétele 2018-ban számottevően csökkent, ezáltal az üzemi bevételük 15,7 milliárd forinttal maradt el a 2017. évitől, miközben a ráfordításuk 16,6 milliárd forinttal emelkedett. Ennek következtében az üzemi tevékenység eredménye 132,7 milliárd forintra mérséklődött, azaz 32,3 milliárd forinttal maradt el a tárgyévét megelőző évitől. A mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi műveletei nyereséggel zárultak, ami némileg ellensúlyozta az üzemi eredmény jelentős csökkenését, ezáltal az adózás előtti eredmény az üzeminél kisebb mértékben csökkent, 18,7 milliárd forinttal 139,1 milliárd forintra mérséklődött. Az adófizetési kötelezettség teljesítését követően az adózott eredmény 17,8 milliárd forinttal maradt el a 2017. évitől. Összességében meg-

állapítható, hogy a mezőgazdasági vállalkozások jövedelmezősége kedvezőtlenül alakult 2018-ban.

Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó társas vállalkozások száma 2018-ban csökkent, 4 520 vállalkozás működött az ágazatban. Mérlegfőösszegük 161,3 milliárd forinttal növekedett, amely nagyrészt a befektetett eszközöknek, kisebb részben pedig a forgóeszközöknek volt köszönhető. Az eszközök közül a legnagyobb mértékben a beruházások, felújítások bővültek, az élelmiszeripari vállalkozások 55,5 milliárd forinttal, 49,3 százalékkal növelték beruházásaikat. A mérlegfőösszeg növekedését forrás oldalon nagyjából a kötelezettségek, azon belül is a rövid lejáratú kötelezettségek állományváltozása okozta. A belföldi értékesítés nettó árbevétele jelentősen emelkedett, az exportértékesítésből származó bevétel enyhén meghaladta az egy évvel korábbi értéket. Az ágazat vállalkozásainak üzemi bevételük és ráfordításuk is jelentősen emelkedett, előbbi 300,1 milliárd forinttal, utóbbi pedig 277,8 milliárd forinttal múlta felül az előző évi értéket. Az üzemi tevékenység eredménye összességében 22,3 milliárd forinttal (14,2 százalék) bővült 2018-ban. A pénzügyi műveletek vesztesége csökkentette a vállalkozások üzemi tevékenységének eredményét, ám az adózás előtti eredmény ennek ellenére is 18,5 milliárd forinttal (+13,1 százalék) haladta meg a 2017. évi eredményt. Az ágazat vállalkozásainak jövedelmezőségi mutatói kedvezően alakultak, kissé javultak 2018-ban.

Abstract

The financial situation of agriculture and the food industry, 2018

ILLÉS, Ivett and VÁGÓ, Katalin

Despite the decline in the number of agricultural companies, their assets increased to HUF 3211.1 billion, mostly due to increases in fixed and current assets. Concerning fixed assets, investments, and among current assets, receivables and stocks, rose significantly. On the liabilities and equity side, the value of liabilities increased considerably, mainly due to the growth of short-term liabilities. The increase in short-term liabilities beyond current assets has had a negative impact on wealth and the financial situation. The net export sales revenues of agricultural enterprises decreased significantly in 2018, which caused a HUF 15.7 billion decline in their operating income, while their expenditure increased by HUF 16.6 billion compared to 2017. As a result, their operating profit decreased to HUF 132.7 billion, which was HUF 32.3 billion lower than in the previous year. Financial operations of agricultural enterprises were profitable, which slightly compensated for the significant decline in operating profit, thus the profit before tax decreased less than operating profit, by HUF 18.7 billion to HUF 139.1 billion. After tax liabilities were met, net income was HUF 17.8 bil-

lion lower than in 2017. Overall, the profitability of agricultural corporations was unfavourable in 2018.

The number of food, beverage and tobacco producer enterprises decreased: 4,520 corporations operated in the sector in 2018. Their total assets increased by HUF 161.3 billion, mainly due to their fixed and current assets. Among assets, investments and renovations increased the most, thus the food industry enterprises increased their investments by 49.3 percent (HUF 55.5 billion). On the liabilities and equity side, the increase in total assets was mainly attributable to changes in the stock of liabilities, including short-term liabilities. Net sales increased significantly, and export sales revenues slightly exceeded the 2017 figure. The operating income and expenses of enterprises also increased significantly, the former by HUF 300.1 billion and the latter by HUF 277.8 billion. Operating profit increased by HUF 22.3 billion (14.2 percent) in 2018. Losses from financial operations reduced the operating profit of the companies, but the profit before tax was still HUF 18.5 billion (13.1 percent) higher than in 2017. Profitability indicators of the companies slightly improved in 2018.

Executive Summary

Introduction

This study presents the results of the food production sector, i.e. the corporations in agriculture, hunting and fisheries (hereinafter agricultural sector) as well as food, beverage and tobacco industries (hereinafter food industry), in Hungary in 2018 compared to 2017. Although the focus of the study is on comparing the data of these two years, we examined a longer period if necessary. We covered the changes in assets and financial results, as well as financial indicators of double-entry bookkeeping enterprises in agriculture and the food industry. The main indicators used were the size, the numbers and other categories of companies. The first part of this study consists of an analysis of assets and liabilities, income and expenses, and profit and loss of the enterprises in agriculture and in the food industry. The annexed tables contain the data on which the analysis is based.

Methodology

The National Tax and Customs Administration of Hungary (NCTA) database used for the analysis includes the financial data of the relevant companies. Data for the other sectors of the total economy (excluding agriculture and food industry) are from the NTCA flash report. The evaluation relies on the financial ratios based on the balance sheet and the profit and loss account (distribution ratios, comparative time ratios). We used indicators of wealth, finances and income as well as of return and leverage.

Results

Despite the decreasing number of agricultural companies – only 9101 enterprises operated in 2018 – their assets increased from HUF 3122.0 billion to HUF 3211.1 billion. This expansion was mainly due to the HUF 53.3 billion increase in fixed assets and HUF 31.5 billion increase in current assets. The increase in fixed assets mainly arose from tangible assets whose value exceeded the 2017 figure by HUF 74.2 billion. Among the tangible assets, investments rose significantly, by HUF 40.6 billion. In the case of current assets, the receivables and stocks have grown substan-

tially, the former by HUF 35.9 billion and the latter by HUF 24.1 billion.

Concerning liabilities and equity, the growth in liabilities was outstanding, in contrast to the previous years: their value increased by HUF 70.7 billion. Contrary to previously, short-term liabilities increased significantly, by HUF 48.7 billion. The growth of short-term liabilities was higher than the increase in current assets and this had a negative impact on wealth and the financial situation. The liquidity of agricultural enterprises became weaker: the ratio decreased by 8.5 percentage points to 190.3 percent, and the quick ratio by 7.0 percentage points to 118.4 percent. Changes in cash ratio and liquidity were unfavourable: the former was 7.1 percent lower and the latter was 6.0 percent lower than in the base year. Equity of agricultural corporations increased by 0.7 percent, which is lower than the 6.2 percent growth in 2017. Contrary to the stagnation of the previous years, the share capital decreased significantly, from HUF 303.6 billion to HUF 279.1 billion. This decline is mainly attributable to the capital movements of a single enterprise. As liabilities increased to significantly (6.8 percent) more than equity (0.7 percent), the leverage ratios of agricultural enterprises became unfavourable. Farms indebtedness increased by 3.1 percentage points to 54.2 percent, while the indebtedness ratio increased by 1.3 percentage points to 34.6 percent.

The total income of agricultural enterprises was HUF 1.8 billion lower and their operating income fell by HUF 15.7 billion compared to the 2017 figure. This was mainly caused by the fact that 915 enterprises, whose total income was HUF 71.1 billion in 2017, had not submitted their 2018 tax declarations. New entrants in the current year were unable to compensate for this significant income loss with their HUF 12.0 billion income. Among operating income, net sales revenue decreased by 1.1 percent to HUF 1,936.3 billion, within which export sales revenue decreased significantly, by 10.3 percent. The amount of export sales revenue was influenced by a single large company, whose export sales decreased significantly during these years. Financial operations revenue almost doubled in the examined period, from HUF 14.0 billion to HUF 28.0 billion.

The total expenditure of agricultural enterprises rose by HUF 16.6 billion in 2018. Personnel expenses increased by 4.9 percent (HUF 11.9 billion) and material expenses increased by 1.0 percent (HUF 17.4 billion).

As operating profit decreased while operating expenses increased, the operating profit of the double-

entry bookkeeping companies fell to HUF 132.7 billion in 2018, which was HUF 32.3 billion lower than in the previous year. Financial operations of agricultural enterprises were profitable in 2018, which could slightly compensate for the significant decline in operating profit, thus profit before tax decreased less than operating profit, by HUF 18.7 billion to HUF 139.1 billion. After tax liabilities were met, net income was HUF 17.8 billion lower than in 2017.

As a conclusion, the profitability of agricultural corporations was unfavourable in 2018: return on sales decreased from 7.5 percent to 6.7 percent, return on equity decreased from 7.2 percent to 6.3 percent and return on assets decreased from 4.7 percent to 4.0 percent.

The number of food industry companies further decreased: 4520 enterprises operated in the sector in 2018, 7.7 percent less than in the previous year. Total assets increased by HUF 2712.4 billion to HUF 2873.7 billion, i.e. 5.9 percent higher compared to the previous year. The HUF 161.3 billion increase in assets was mostly attributable to the HUF 133.4 billion rise in fixed assets and partly to the HUF 28.1 billion increase in current assets. Intangible assets decreased by HUF 675 million to HUF 38.6 billion. The values of tangible assets and fixed financial assets increased, the former by 11.3 percent (HUF 131.7 billion) and the latter by 2.5 percent (HUF 2.3 billion) compared to the previous year. Food companies increased their investments by 49.3 percent, by HUF 55.5 billion to HUF 168.1 billion. Among current assets, stocks increased by 5.7 percent and receivables by 4.9 percent in 2018. At the same time, the value of marketable securities and cash decreased, the former by 17.7 per cent (HUF 3.7 billion) and the latter by 14.8 per cent (HUF 28.5 billion). The value of current assets increased by 2.1 percent in total.

The HUF 161.3 billion increase in liabilities and equity was mostly (58.3 percent) due to the change in liabilities whose value exceeded the 2017 figure (HUF 1361.0 billion) by HUF 94.0 billion. Corporate liabilities increased by 6.9 percent, within which short-term liabilities were the main drivers of growth, with their value increasing by 10.7 percent (HUF 99.7 billion). The HUF 54.2 billion increase in equity contributed to

a 33.6 percent (HUF 161.3 billion) growth in liabilities, a 7.9 percent (HUF 12.8 billion) increase in accrued liabilities and a 0.2 percent (HUF 346 million) increase in provisions.

The total revenue of the food industry in 2018 was HUF 310.6 billion higher than in the previous year. Net sales revenue increased by 6.5 percent, from HUF 3,653.4 billion to HUF 3,892.7 billion. More than two thirds (68.1 percent) of sales came from domestic sales and one third (31.9 percent) derived from export sales. Other income also increased, by HUF 59.4 billion. Financial income increased significantly, by 35.0 percent (HUF 10.5 billion) compared to 2017 (HUF 30.1 billion).

The total expenditure of the food industry increased by HUF 292.1 billion in 2018, which is a 7.9 percent growth compared to the previous year (HUF 3,688.0 billion). An increase was observed for each type of expense. Material expenses increased by 5.1 percent (HUF 145.7 billion), personnel expenses by 9.7 percent (HUF 34.3 billion), depreciation by 7.5 percent (HUF 8.0 billion) and other expenses by 26.3 percent (HUF 89.8 billion). Expenses on financial operations were HUF 14.3 billion or 31.8 percent higher than in 2017 (HUF 45.0 billion).

Profit before tax of the food industry increased by HUF 18.5 billion or 13.1 percent, thus the profit increased to HUF 160.2 billion in 2018. The growth in profit before tax was mainly attributable to the HUF 178.9 billion operating profit, which exceeded the 2017 figure (HUF 156.6 billion) by HUF 22.3 billion. The increase in operating income was higher than the increase in expenses: the former rose by HUF 300.1 billion (7.9 percent) and the latter by HUF 277.8 billion (7.6 percent). Companies in the food sector gained HUF 148.8 billion net income after their tax liabilities in 2018, which was HUF 17.6 billion higher than the 2017 figure.

The profitability of the food industry's corporations was favourable: return on assets increased by 0.3 percentage points to 5.2 percent, return on sales increased by 0.2 percentage points to 3.8 percent and return on equity increased by 0.9 percentage points to 11.6 percent. The return on fixed assets exceeded the 2017 figure (10.1 percent) by 0.3 percentage points.

Mellékletek

Mellékletek jegyzéke

1. melléklet: A gazdasági ágak kettős könyvelést vezető vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai 2018-ban, folyó áron.....	27	9. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (élelmiszerek, italok, dohánytermékek).....	33
2. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat).....	28	10. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása, folyó áron (élelmiszerek, italok, dohánytermékek).....	34
3. melléklet: Az idegen tőke (kötelezettségek) alakulásának statisztikai vizsgálata ...	29	11. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban.....	35
4. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban.....	29	12. melléklet: Az élelmiszeripari vállalkozások szakágazatainak főbb pénzügyi adatai 2017–2018-ban	36
5. melléklet: A saját tőke alakulásának statisztikai vizsgálata	30	13. melléklet: Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2018-ban, folyó áron (kettős könyvelést vezető).....	37
6. melléklet: Pénzügyi mutatók képlete	30		
7. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat).....	31		
8. melléklet: A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2018-ban, folyó áron.....	32		

1. melléklet: **A gazdasági ágak kettős könyvelést vezető vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai 2018-ban, folyó áron**

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdőgazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb Gazdasági tevékenység	Összesen
Gazdálkodó szervezetek						
Száma, db	9 101	1 836	4 520	25 707	167 816	208 980
Ebből nyereségesek aránya, %	64,9	59,3	58,4	66,0	62,0	62,5
Eszközállomány és idegen forrás						
Eszközállomány, millió HUF	3 211 132	222 202	2 873 701	24 309 341	47 734 702	72 044 043
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	33,3	26,9	50,6	37,8	60,8	56,7
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Nettó árbevétel	1 936 287	150 918	3 892 725	28 003 913	38 659 505	72 643 349
Ráfordítások összesen	2 253 585	164 425	3 980 067	28 271 073	40 555 691	75 224 841
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	2 231 982	162 678	3 920 767	27 771 643	39 862 212	73 949 282
adó jellegű ráfordítások	14 512	2 417	224 490	287 818	622 836	1 152 073
Adó jellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,64	1,47	5,64	1,02	1,54	1,53
Eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	161 582	9 139	207 847	1 763 556	2 866 066	5 008 190
vesztesége	-28 834	-2 046	-28 977	-294 385	-578 572	-932 814
eredménye	132 748	7 093	178 870	1 469 171	2 287 494	4 075 376
Adózás előtti nyereség	170 286	9 656	193 907	1 878 744	2 872 546	5 125 138
veszteség	-31 179	-3 003	-33 731	-317 452	-657 830	-1 043 195
eredmény	139 106	6 653	160 176	1 561 292	2 214 716	4 081 943
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, HUF						
Az árbevételre	7,2	4,4	4,1	5,6	5,7	5,6
Az összes ráfordításra	6,2	4,0	4,0	5,5	5,5	5,4
A saját tőkére	6,8	4,7	12,5	11,7	15,5	13,1
Az összes eszközértékre	4,3	3,0	5,6	6,4	4,6	5,7

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

2. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat)

Megnevezés	2017	2018	Változás	2018. évi a 2017. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	9 522	9 101	-421	95,6
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 633 089	1 686 599	53 510	103,3
I. Immateriális javak	6 415	7 715	1 300	120,3
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	1 006	1 997	991	198,4
II. Tárgyi eszközök	1 469 477	1 543 668	74 191	105,0
1. Ingatlanok	747 465	761 796	14 332	101,9
2. Műszaki gépek, berendezések, jármű	461 650	462 091	441	100,1
3. Tenyészállatok	83 859	87 079	3 219	103,8
4. Beruházások, felújítások	63 467	104 082	40 615	164,0
5. Egyéb berendezés	48 819	50 659	1 839	103,8
6. Egyéb	64 217	77 961	13 744	121,4
III. Befektetett pénzügyi eszközök	157 197	135 217	-21 980	86,0
B. Forgóeszközök	1 436 979	1 468 449	31 471	102,2
I. Készletek	530 791	554 862	24 070	104,5
II. Követelések	521 723	557 659	35 936	106,9
III. Értékpapírok	42 672	37 258	-5 415	87,3
IV. Pénzeszközök	341 792	318 672	-23 120	93,2
C. Aktív időbeli elhatárolások	51 913	56 084	4 171	108,0
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	3 121 981	3 211 132	89 151	102,9
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	2 034 816	2 050 051	15 234	100,7
I. Jegyzett tőke	303 617	279 140	-24 478	91,9
II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke	-858	-760	99	88,5
III. Tőketartalék	387 309	404 290	16 982	104,4
IV. Eredménytartalék	885 678	955 057	69 379	107,8
V. Egyéb tartalékok	312 326	284 062	-28 264	91,0
VI. Adózott eredmény	146 744	128 261	-18 483	87,4
E. Céltartalékok	2 544	3 410	866	134,0
F. Kötelezettségek	1 040 449	1 111 175	70 726	106,8
I. Hátrasorolt kötelezettségek	19 251	18 163	-1 088	94,3
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	298 099	321 196	23 096	107,7
1. Hosszú lejáratú hitelek	173 379	191 001	17 622	110,2
2. Tul. által nyújtott hosszú lej. kölcsön	48 203	49 241	1 038	102,2
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	723 099	771 817	48 718	106,7
1. Rövid lejáratú köt. áruszállításból	266 482	280 966	14 484	105,4
2. Rövid lejáratú köt. tul. szembeni	56 802	47 276	-9 526	83,2
3. Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök	165 140	181 475	16 335	109,9
G. Passzív időbeli elhatárolások	44 171	46 496	2 325	105,3
FORRÁSOK ÖSSZESEN	3 121 981	3 211 132	89 151	102,9

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

3. melléklet: Az idegen tőke (kötelezettségek) alakulásának statisztikai vizsgálata

REGRESSZIÓS STATISZTIKA	
r értéke	0.961
r-négyzet	0.923
Korrigált r-négyzet	0.919
Standard hiba	61.21
Megfigyelések	19.00

VARIANCIANALÍZIS					
	df	SS	MS	F	F szignifikanciája
Regresszió	1	767 138	767 138	205	0.000
Maradék	17	63 694	3 747		
Összesen	18	830 832			

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

4. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban

Megnevezés	Mezőgazdaság		Változás
	2017	2018	
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	52,3	52,5	0,2
Forgóeszközök aránya (%)	46,0	45,7	-0,3
Tőkeerősség (%)	65,2	63,8	-1,3
Jegyzett tőke aránya (%)	9,7	8,7	-1,0
Kötelezettség aránya (%)	33,3	34,6	1,3
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	124,6	121,5	-3,0
Saját tőke növekedése (%)	670,2	734,4	64,2
Forgótőke alakulása (millió HUF)	713 880	696 633	-17 247
Forgótőke aránya (%)	35,1	34,0	-1,1
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	198,7	190,3	-8,5
Likviditási gyorsráta (%)	125,3	118,4	-7,0
Pénzhányad (%)	53,2	46,1	-7,1
Pénzeszköz-likviditás (%)	47,3	41,3	-6,0
Hitelfedezettség (%)	85,9	84,2	-1,6
Hitelfedezettségi mutató (%)	72,2	72,3	0,1
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	99,0	104,6	5,6
Kintlévőségek időtartama (nap)	42,7	44,6	1,9
Szállítói tartozások időtartama (nap)	57,6	60,1	2,5
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (millió HUF)	1 506 271	1 545 646	39 375
Nettó termelési érték (millió HUF)	227 811	219 250	-8 561
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	1 098 329	1 138 472	40 143
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	407 942	407 174	-769
Élő munka hatékonysága	29,3	30,4	1,1
Eszközhatékonyság	15,5	14,2	-1,3
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	7,5	6,7	-0,8
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	7,2	6,3	-0,9
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	4,7	4,0	-0,7
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	9,0	7,7	-1,3
Bérjövdelmezőség (%)	61,4	51,4	-10,0
1 főre jutó adózott eredmény	2,2	2,0	-0,2
Saját tőke jövedelmezősége (%)	7,8	6,8	-1,0
Alaptőke jövedelmezősége (%)	48,6	46,4	-2,1
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	33,3	34,6	1,3
Eladósodottság mértéke (%)	51,1	54,2	3,1
Nettó eladósodottság foka (%)	25,5	27,0	1,5

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

5. melléklet: A saját tőke alakulásának statisztikai vizsgálata

REGRESSZIÓS STATISZTIKA	
r értéke	0.981
r-négyzet	0.962
Korrigált r-négyzet	0.960
Standard hiba	108.77
Megfigyelések	19.00

VARIANCIANALÍZIS					
	df	SS	MS	F	F szignifikanciája
Regresszió	1	5 114 407	5 114 407	432	0.000
Maradék	17	201 126	11 831		
Összesen	18	5 315 533			

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

6. melléklet: Pénzügyi mutatók képlete

Megnevezés	Számítások
Vagyon helyzet	
Befektetett eszközök aránya (%)	Befektetett eszközök/Eszközök összesen
Forgóeszközök aránya (%)	Forgóeszközök/Eszközök összesen
Tőkeerősség (%)	Saját tőke/Források összesen
Jegyzett tőke aránya (%)	Jegyzett tőke/Források összesen
Kötelezettség aránya (%)	Kötelezettségek/Források összesen
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	Saját tőke/Befektetett eszközök
Saját tőke növekedése (%)	Saját tőke/Jegyzett tőke
Forgótőke alakulása (millió HUF)	Forgóeszközök – Rövid lejáratú kötelezettségek
Forgótőke aránya (%)	Forgótőke/Saját tőke
Pénzügyi helyzet	
Likviditási ráta (%)	Forgóeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Likviditási gyorsráta (%)	(Forgóeszközök – Készletek)/Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzhányad (%)	(Pénzeszközök + Értékpapírok)/Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzeszköz-likviditás (%)	Pénzeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Hitelfedezettség (%)	Vevők/Szállítók
Hitelfedezettségi mutató (%)	Követelések/Rövid lejáratú kötelezettségek
Megtérülési mutatók	
Készletek forgási sebessége (nap)	(Készletek×365)/Nettó árbevétel
Kintlévőségek időtartama (nap)	(Vevők×365)/Értékesítés nettó árbevétele
Szállítói tartozások időtartama (nap)	(Szállítók×365)/Anyag jellegű ráfordítások
Jövedelemhelyzet	
Bruttó termelési érték	Nettó árbevétel – ELÁBÉ – Közvetített szolgáltatások + Aktivált saját teljesítmények
Nettó termelési érték	Bruttó termelési érték – Anyagköltség – Igénybe vett szolgáltatások – Amortizáció
Folyó termelőfelhasználás	Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások + Közvetített szolgáltatások – Földbérleti díj
Bruttó hozzáadott érték	Kibocsátás – Folyó termelőfelhasználás
Élő munka hatékonysága	Nettó árbevétel/Statistikai állományi létszám
Eszközhatékonyság	Nettó termelési érték/Tárgyi eszközök összesen
Jövedelmezőség	
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	Adózott eredmény/Nettó árbevétel
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	Adózott eredmény/Saját tőke
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	Adózott eredmény/Eszközök összesen
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény/Befektetett eszközök
Bérijövedelmezőség (%)	Adózott eredmény/Bér és személyi jellegű ráfordítás
1 főre jutó adózott eredmény	Adózott eredmény/Átlagos állományi létszám
Saját tőke jövedelmezősége (%)	Szokásos vállalkozási eredmény/Saját tőke
Alaptőke jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény/Jegyzett tőke
Tőkeáttételi mutatók	
Eladósodottság foka (%)	Kötelezettségek/Eszközök összesen
Eladósodottság mértéke (%)	Kötelezettségek/Saját tőke
Nettó eladósodottság foka (%)	(Kötelezettségek – Követelések)/Saját tőke

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

7. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat)

Megnevezés	2017	2018	Változás	2018. évi a 2017. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	1 667 015	1 675 854	8 839	100,5
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	290 403	260 433	-29 970	89,7
I. Értékesítés nettó árbevétele	1 957 418	1 936 287	-21 131	98,9
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	89 046	108 019	18 973	121,3
3. Visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás	146 010	136 456	-9 554	93,5
III. Egyéb bevételek	333 975	320 425	-13 551	95,9
4. Anyagköltség	811 696	837 817	26 121	103,2
5. Eladott áruk beszerzési értéke	518 365	474 267	-44 098	91,5
IV. Anyag jellegű ráfordítások	1 688 941	1 706 379	17 438	101,0
6. Bérköltség	180 054	190 517	10 462	105,8
7. Személyi jellegű egyéb kifizetés	20 929	21 322	394	101,9
8. Bérjárulékok	39 013	37 597	-1 416	96,4
V. Személyi jellegű ráfordítások	240 087	251 940	11 853	104,9
VI. Értécsökkenési leírás	160 572	165 691	5 119	103,2
9. Adó jellegű ráfordítások	14 576	14 512	-64	99,6
VII. Egyéb ráfordítások	125 813	107 973	-17 839	85,8
Üzemi tevékenység nyeresége	190 982	161 582	-29 400	84,6
vesztesége	-25 955	-28 834	-2 879	111,1
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	165 027	132 748	-32 279	80,4
10. Kamatbevételek	3 348	3 381	33	101,0
11. Kapott osztalékrészesedés	3 973	13 293	9 320	334,5
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	14 046	27 960	13 915	199,1
12. Kamat, kamat jellegű ráfordítások	11 596	10 766	-831	92,8
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	21 275	21 602	327	101,5
Pénzügyi műveletek nyeresége	6 284	20 076	13 792	319,5
vesztesége	-13 514	-13 718	-204	101,5
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-7 230	6 358	13 588	187,9
Adózás előtti nyereség	184 812	170 286	-14 527	92,1
veszteség	-27 015	-31 179	-4 165	115,4
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	157 798	139 106	-18 692	88,2
X. Adófizetési kötelezettség	10 356	9 504	-852	91,8
Adózott eredmény nyereség	174 668	161 073	-13 595	92,2
veszteség	-27 226	-31 471	-4 245	115,6
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	147 442	129 602	-17 840	87,9

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

8. melléklet: A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2018-ban, folyó áron

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény
					belföldi magán tulajdon aránya, %	külföldi	
millió HUF							
Az adózás előtti eredmény jellege szerint							
Nyeréséges	5 903	1 685 819	1 826 677	202 606	50,04	9,23	170 286
Veszteséges	2 756	250 465	223 269	75 675	37,31	27,58	-31 179
0 eredményű	442	3	104	858	91,22	4,32	0
Összesen	9 101	1 936 287	2 050 051	279 140	46,72	14,19	139 106
A foglalkoztatottak száma szerint							
0	3 104	55 845	72 212	18 342	63,04	6,90	14 269
1	1 808	64 853	59 367	10 702	72,28	7,60	7 602
2–9	2 774	317 736	345 864	35 703	67,69	11,59	32 520
10–49	1 170	703 580	835 440	88 654	49,14	18,59	48 813
50–249	235	668 982	628 652	99 638	41,54	16,98	31 950
250 fő és nagyobb	10	125 292	108 515	26 101	7,62	0,00	3 953
Összesen	9 101	1 936 287	2 050 051	279 140	46,72	14,19	139 106
Gazdálkodási forma szerint							
Kft.	6 750	1 358 958	1 310 602	139 694	53,63	18,62	109 399
Rt.	300	445 987	580 227	118 194	38,49	3,71	21 693
Szövetkezet	318	64 890	65 240	5 366	91,19	0,34	2 103
Bt.	1 165	46 015	61 514	11 320	13,22	81,21	4 966
Nonprofit szervezet	67	2 690	12 476	1 067	12,67	0,28	275
Egyéb	501	17 748	19 991	3 499	99,14	0,00	671
Összesen	9 101	1 936 287	2 050 051	279 140	46,72	14,19	139 106
A vállalkozások nagysága szerint							
Mikrovállalkozás	7 609	398 619	452 236	62 070	69,61	9,92	52 075
Kisvállalkozás	1 181	697 556	832 731	88 584	49,01	18,67	48 512
Középvállalkozás	233	549 215	615 823	96 524	42,79	15,99	30 036
Nagyvállalkozás	12	281 557	135 650	27 696	7,57	5,37	8 085
Egyéb vállalkozás	66	9 341	13 610	4 267	8,92	0,00	400
Összesen	9 101	1 936 287	2 050 051	279 140	46,72	14,19	139 106

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

9. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (élelmiszerek, italok, dohánytermékek)

Megnevezés	2017	2018	Változás	2018. évi a 2017. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	4 896	4 520	-376	92,3
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 303 081	1 436 435	133 354	110,2
I. Immateriális javak	39 321	38 647	-675	98,3
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	1 543	1 355	-188	87,8
II. Tárgyi eszközök	1 169 129	1 300 818	131 688	111,3
1. Ingatlanok	539 704	562 947	23 243	104,3
2. Műszaki gépek, berendezések, jármű	387 084	419 479	32 396	108,4
3. Tenyészállatok	1 445	1 607	162	111,2
4. Beruházások, felújítások	112 580	168 056	55 476	149,3
5. Egyéb berendezés	60 626	67 086	6 460	110,7
6. Egyéb	67 690	81 642	13 952	120,6
III. Befektetett pénzügyi eszközök	94 630	96 971	2 341	102,5
B. Forgóeszközök	1 370 722	1 398 869	28 147	102,1
I. Készletek	491 338	519 238	27 900	105,7
II. Követelések	666 672	699 093	32 421	104,9
III. Értékpapírok	20 962	17 243	-3 719	82,3
IV. Pénzeszközök	191 750	163 295	-28 455	85,2
C. Aktív időbeli elhatárolások	38 614	38 397	-217	99,4
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	2 712 417	2 873 701	161 284	105,9
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	1 231 156	1 285 347	54 191	104,4
I. Jegyzett tőke	273 484	287 344	13 860	105,1
II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke	-568	-1 361	-793	239,7
III. Tőketartalék	281 757	282 140	384	100,1
IV. Eredménytartalék	367 188	388 797	21 609	105,9
V. Egyéb tartalékok	178 602	180 346	1 744	101,0
VI. Adózott eredmény	130 693	148 081	17 388	113,3
E. Céltartalékok	12 508	12 854	346	102,8
F. Kötelezettségek	1 360 510	1 454 488	93 979	106,9
I. Hátrasorolt kötelezettségek	47 906	24 283	-23 623	50,7
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	382 138	400 054	17 916	104,7
1. Hosszú lejáratú hitelek	192 454	203 304	10 850	105,6
2. Tul. által nyújtott hosszú lej. kölcsön	53 932	49 020	-4 912	90,9
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	930 466	1 030 151	99 685	110,7
1. Rövid lejáratú köt. áruszállításból	341 447	361 995	20 548	106,0
2. Rövid lejáratú köt. tul. szembeni	61 087	67 953	6 865	111,2
3. Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök	232 426	253 031	20 605	108,9
G. Passzív időbeni elhatárolások	108 243	121 011	12 768	111,8
FORRÁSOK ÖSSZESEN	2 712 417	2 873 701	161 284	105,9

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

10. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása, folyó áron (élelmiszerek, italok, dohánytermékek)

Megnevezés	2017	2018	Változás	2018. évi a 2017. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	2 435 281	2 650 401	215 120	108,8
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	1 218 161	1 242 325	24 163	102,0
I. Értékesítés nettó árbevétele	3 653 442	3 892 725	239 283	106,5
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	23 605	24 998	1 393	105,9
3. Visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás	6 999	10 083	3 084	144,1
III. Egyéb bevételek	122 505	181 927	59 422	148,5
4. Anyagköltség	1 935 104	1 997 070	61 966	103,2
5. Eladott áruk beszerzési értéke	431 676	453 469	21 793	105,0
IV. Anyag jellegű ráfordítások	2 840 525	2 986 266	145 741	105,1
6. Bérköltség	260 676	287 887	27 212	110,4
7. Személyi jellegű egyéb kifizetés	32 353	35 835	3 482	110,8
8. Bérjárulékok	60 981	61 804	823	101,4
V. Személyi jellegű ráfordítások	354 110	388 380	34 271	109,7
VI. Értékcsökkenési leírás	106 457	114 485	8 028	107,5
9. Adó jellegű ráfordítások	190 142	224 490	34 348	118,1
VII. Egyéb ráfordítások	341 886	431 636	89 750	126,3
Üzemi tevékenység nyeresége	183 533	207 847	24 314	113,2
vesztesége	-26 959	-28 977	-2 019	107,5
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	156 575	178 870	22 295	114,2
10. Kamatbevételek	2 926	2 544	-382	86,9
11. Kapott osztalékrészesedés	1 806	3 876	2 069	214,6
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	30 068	40 606	10 538	135,0
12. Kamat, kamat jellegű ráfordítások	16 530	15 267	-1 263	92,4
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	44 999	59 300	14 301	131,8
Pénzügyi műveletek nyeresége	5 023	6 105	1 082	121,5
vesztesége	-19 955	-24 799	-4 845	124,3
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-14 931	-18 694	-3 763	125,2
Adózás előtti nyereség	171 400	193 907	22 507	113,1
veszteség	-29 757	-33 731	-3 974	113,4
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	141 643	160 176	18 533	113,1
X. Adófizetési kötelezettség	10 443	11 344	901	108,6
Adózott nyereség	161 154	182 750	21 596	113,4
veszteség	-29 953	-33 918	-3 965	113,2
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	131 201	148 832	17 631	113,4

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

11. melléklet: **A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban**

Megnevezés	Élelmiszeripar		Változás
	2017	2018	
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	48,0	50,0	1,9
Forgóeszközök aránya (%)	50,5	48,7	-1,9
Tőkeerősség (%)	45,4	44,7	-0,7
Jegyzett tőke aránya (%)	10,1	10,0	-0,1
Kötelezettség aránya (%)	50,2	50,6	0,5
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	94,5	89,5	-5,0
Saját tőke növekedése (%)	450,2	447,3	-2,9
Forgótőke alakulása (millió HUF)	440 256	368 717	-71 538
Forgótőke aránya (%)	35,8	28,7	-7,1
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	147,3	135,8	-11,5
Likviditási gyorsráta (%)	94,5	85,4	-9,1
Pénzhányad (%)	22,9	17,5	-5,3
Pénzeszköz-likviditás (%)	20,6	15,9	-4,8
Hitelfedezettség (%)	106,9	109,9	3,0
Hitelfedezettségi mutató (%)	71,6	67,9	-3,8
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	49,1	48,7	-0,4
Kintlévőségek időtartama (nap)	36,5	37,3	0,8
Szállítói tartozások időtartama (nap)	43,9	44,2	0,4
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték	3 225 624	3 439 070	213 446
Nettó termelési érték	755 400	852 094	96 694
Folyó termelőfelhasználás	2 408 064	2 524 790	116 725
Bruttó hozzáadott érték	817 560	914 280	96 720
Élő munka hatékonysága	41,4	44,8	3,4
Eszközhatékonyság	0,6	0,7	0,0
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	3,6	3,8	0,2
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	10,7	11,6	0,9
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	4,8	5,2	0,3
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	10,1	10,4	0,3
Bérijövedelmezőség (%)	37,1	38,3	1,3
1 főre jutó adózott eredmény	148,6	171,2	22,6
Saját tőke jövedelmezősége (%)	11,5	12,5	1,0
Alaptőke jövedelmezősége (%)	48,0	51,8	3,8
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	50,2	50,6	0,5
Eladósodottság mértéke (%)	110,5	113,2	2,7
Nettó eladósodottság foka (%)	56,4	58,8	2,4

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

12. melléklet: Az élelmiszeripari vállalkozások szakágazatainak főbb pénzügyi adatai 2017–2018-ban

Megnevezés	Vállalkozások száma, db		Értékesítés nettó árbevétele, millió HUF		Adózás előtti eredmény, millió HUF		Saját tőke, millió HUF		Saját főkére vettett jövedelmezőség, %		Árbevétele arányos jövedelmezőség, %		Kötelezettségek, millió HUF	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Húsfeldolgozás, -tartás, húskészítmény gyártása	535	500	893 401	920 233	22 161	26 631	216 852	217 630	10,2	12,2	2,3	2,7	252 661	280 338
Húsfeldolgozás, -tartás	335	315	442 656	410 789	5 550	599	95 489	83 374	5,8	0,7	1,1	0,0	127 208	131 468
Baromfiús feldolgozás, -tartás	131	124	309 885	363 813	9 696	13 859	74 660	82 286	13,0	16,8	2,9	3,6	90 251	117 961
Hús-, baromfiús-készítmény gyártása	69	61	140 860	145 631	6 915	12 173	46 703	51 970	14,8	23,4	4,7	7,9	35 202	30 909
Halfeldolgozás, -tartás	9	8	200	219	-3	-11	-169	-174	1,7	6,1	-1,8	-5,1	362	332
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartás	530	469	217 265	239 929	9 776	12 597	115 482	123 271	8,5	10,2	4,3	5,0	113 293	110 620
Növényi, állati olaj gyártása	65	51	228 741	236 700	7 976	5 936	28 905	26 835	27,6	22,1	3,1	2,4	108 359	110 466
Tejfeldolgozás	133	124	322 462	333 865	7 748	6 729	88 058	93 783	8,8	7,2	2,2	1,8	93 650	105 161
Tejtermék gyártása	91	82	316 303	328 679	8 171	6 238	86 796	92 298	9,4	6,8	2,4	1,7	90 584	103 217
Jégkrém gyártása	42	42	6 159	5 186	-422	491	1 262	1 485	-33,5	33,1	-7,1	8,8	3 066	1 944
Malomipari termék, keményítő gyártása	111	103	211 228	206 528	24 562	16 619	99 945	94 787	24,6	17,5	11,2	7,7	80 354	100 888
Malomipari termék gyártása	103	96	109 424	115 982	4 513	5 126	46 515	46 113	9,7	11,1	3,8	4,1	44 475	49 700
Keményítő, keményítőtermék gyártása	8	7	101 805	90 546	20 049	11 493	53 430	48 674	37,5	23,6	19,1	12,3	35 879	51 188
Pékáru, tésztafélék gyártása	1 304	1 185	270 929	276 716	11 724	12 323	105 734	108 230	11,1	11,4	4,0	4,1	88 997	92 019
Kenyér, friss pékáru gyártása	1 075	976	161 605	160 241	5 998	6 160	49 714	50 360	12,1	12,2	3,4	3,5	43 122	45 787
Tartósított lisztes áru gyártása	96	85	65 753	69 945	4 087	4 482	31 049	30 330	13,2	14,8	5,7	5,9	22 277	23 528
Tésztafélék gyártása	133	124	43 570	46 531	1 639	1 682	24 972	27 540	6,6	6,1	3,4	3,3	23 599	22 704
Egyéb élelmiszer gyártása	655	608	502 489	510 316	18 826	22 345	144 850	149 815	13,0	14,9	3,4	4,0	197 672	205 042
Cukorgyártás	6	6	50	55	-15	-13	2 291	2 278	-0,7	-0,6	-30,4	-24,3	305	335
Takarmány gyártása	142	141	334 681	357 940	11 980	11 832	165 508	172 373	7,2	6,9	3,3	3,0	138 926	114 685
Ital gyártása	1 403	1 323	497 141	620 265	22 140	36 569	225 441	254 671	9,8	14,4	4,0	5,5	255 436	293 815
Dohánytermék gyártása	9	8	174 905	190 014	4 753	8 605	40 549	44 127	11,7	19,5	2,6	4,3	30 798	41 122
Összesen	4 896	4 520	3 653 442	3 892 725	141 643	160 176	1 231 156	1 285 347	11,5	12,5	3,6	3,8	1 360 510	1 454 488

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

13. melléklet: Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2018-ban, folyó áron (kettős könyvelést vezetőik)

Megnevezés	Vállalkozások száma, db	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Ár-bevétel-arányos adózás előtti eredmény, %	Saját tőke-	
					belföldi magán-tulajdon aránya, %	külföldi aránya, %				
		millió HUF		millió HUF		millió HUF				
Adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyeréséges	2 641	3 408 449	1 136 813	210 962	16,21	52,01	193 907	5,69	17,06	
Veszteséges	1 683	484 235	148 316	75 840	15,77	43,26	-33 731	-6,97	-22,74	
0 eredményű	196	41	218	541	88,27	8,13	0	0,00	0,00	
Összesen	4 520	3 892 725	1 285 347	287 344	16,23	49,62	160 176	4,11	12,46	
Foglalkoztatottak száma szerint										
0	1 195	11 115	14 455	9 391	47,96	22,23	-585	-5,27	-4,05	
1	718	16 636	10 575	3 407	74,42	10,80	-146	-0,88	-1,38	
2-9	1 515	117 142	62 086	19 912	47,74	12,57	3 818	3,26	6,15	
10-49	767	506 672	224 570	44 673	32,92	26,46	22 721	4,48	10,12	
50-249	266	1 066 058	393 030	74 552	15,71	50,04	47 920	4,50	12,19	
250 fő és nagyobb	59	2 175 103	580 631	135 408	2,71	65,35	86 448	3,97	14,89	
Összesen	4 520	3 892 725	1 285 347	287 344	16,23	49,62	160 176	4,11	12,46	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	3 691	2 813 278	955 898	173 774	19,56	55,13	129 582	8,05	13,56	
Rt.	135	1 039 611	313 075	111 907	10,45	41,28	28 623	4,86	9,14	
Szövetkezet	8	1 377	344	137	100,00	0,00	9	3,24	2,58	
Bt.	462	26 739	11 973	1 115	49,66	50,15	1 714	10,79	14,32	
Nonprofit szervezet	23	57	99	67	77,44	0,00	-37	10,23	-37,29	
Egyéb	201	11 663	3 959	343	59,81	1,31	285	3,78	7,19	
Összesen	4 520	3 892 725	1 285 347	287 344	16,23	49,62	160 176	4,11	12,46	
Vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	3 388	118 981	75 417	31 977	51,53	14,85	1 827	13,06	2,42	
Kisvállalkozás	765	439 532	208 364	43 693	33,61	25,69	20 089	6,95	9,64	
Középvállalkozás	269	1 060 695	384 441	69 811	16,60	52,07	48 922	5,47	12,73	
Nagyvállalkozás	62	2 265 268	609 090	137 530	2,81	65,62	90 849	2,87	14,92	
Egyéb vállalkozás	36	8 250	8 036	4 333	0,25	0,03	-1 512	4,28	-18,82	
Összesen	4 520	3 892 725	1 285 347	287 344	16,23	49,62	160 176	4,11	12,46	

Forrás: NAV-adatok alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi Kutatások Osztályon

Hivatkozások jegyzéke

1. KSH (2018a): STADAT 3.3.1. A nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke gazdasági ágak szerint. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
2. KSH (2018b): STADAT 3.3.2. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei gazdasági ágak szerint. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
3. KSH (2018c): STADAT 2.1.41. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban (2000–)*. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
4. KSH (2018d): STADAT 2.1.38. Az alkalmazásban állók átlagos állományi létszáma a nemzetgazdaságban (2000–)*. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
5. KSH (2018e): STADAT 4.1.2. Mezőgazdasági számlák rendszere, volumenindexek (1998–). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
6. KSH (2018f): STATISZTIKAI TÜKÖR. A hazai mezőgazdaság teljesítménye 2018-ban (Mezőgazdasági számlarendszer, 2018). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
7. KSH (2018g): STADAT 3.6.12. Agrárrolló (2000–)*. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
8. NAIK AKI (2019): Statisztikai Jelentések. Az élelmiszer-gazdaság külkereskedelme 2018. év I-XII. hónap. XXII. évfolyam 1. szám, 2019

Jogszabályok

9. 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról
10. 2015. évi CLXXVIII. törvény a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásának bevezetéséhez kapcsolódó, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról

